

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ปริญญานิพนธ์
ของ
เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)
..... กรรมการ
(อาจารย์ทัศน ท่องภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)
..... กรรมการ
(อาจารย์ทัศน ท่องภักดี)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิตาลาภรณ์)
วันที่ 13 เดือน กค พ.ศ. 42

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศน ทองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณาจารย์ในโรงเรียนโดยเฉพาะ อาจารย์นัยนา คณานุรักษ์ อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการทดลองเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มทดลองที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

ขอขอบคุณ คุณธนัท ประสิทธิเกตุ ด.ญ.วนรัชต์ และด.ญ.ธนธรณ์ ประสิทธิเกตุ รวมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง จนทำให้สามารถทำงานวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จ

เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	34
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	35
การดำเนินการทดลอง	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	48
บทย่อ	48
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	48
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	48
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	48

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
การดำเนินการทดลอง	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	49
อภิปรายผล	49
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก ก	63
ภาคผนวก ข	74
ภาคผนวก ค	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest - Posttest Design	44
2 เปรียบเทียบคะแนนการประหยัคของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	46
3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการประหยัคของนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายด้าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	47
4 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประหยัค	135
5 แสดงคะแนนการประหยัคของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม	136
6 แสดงคะแนนการประหยัครายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	137

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 กราฟแสดงคะแนนการประหยัทรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อน
และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นรายบุคคล 138

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในภาวะปัจจุบัน ปัญหาเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายกำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอย อันมีผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ภาวะการขาดดุลย์การค้า สภาพคล่องด้านการเงิน เป็นต้น ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว ที่มีผลต่อประชาชนทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ และการสูงขึ้นของราคาสินค้า น้ำมันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ราคาสินค้าพุ่งขึ้น เราต้องนำเข้าน้ำมันใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในประเทศ อาทิ เช่น การขนส่ง การผลิต เป็นต้น ซึ่งแน่นอน น้ำมันต้องมีราคาสูงขึ้น เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไป บรรดาพ่อค้าแม่ค้าถือโอกาสขึ้นราคาสินค้าอุปโภค - บริโภคตามด้วย ฉะนั้นทุกคนจึงต้องประหยัดในภาวะการณ์เช่นนี้เพื่อความอยู่รอด (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 2540 : 29)

การแก้ปัญหาอย่างหนึ่งก็คือ ต้องแก้ไขการใช้จ่ายเกินตัว ฟุ่มเฟือย ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคจากความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย มาสร้างวินัยการใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีสติด้วยการลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและเก็บออมเพื่อความมั่นคงของชีวิต

ในสังคมของชนชาติที่เจริญแล้วมีวัฒนธรรมอันหนึ่งที่ถือว่ามีความสำคัญมากก็คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับการประหยัด ทั้งนี้ เพราะในสังคมของชนชาติเหล่านั้นมีการปลูกฝังนิสัยการประหยัดให้ประชาชนได้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ดังเช่น ชนชาติอังกฤษ ญี่ปุ่น อิสราเอล ฯลฯ เป็นต้น ชนชาติเหล่านี้ทั่วโลกยอมรับว่าเป็น “อารชน” เป็นชนชาติที่เจริญแล้วสังคมของชนชาติดังกล่าวยึดมั่นในเรื่องการประหยัดอย่างจริงจัง ประชาชนรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทองของตนอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์คุ้มค่า ทำให้สังคมของชนชาติดังกล่าวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมั่นคงเป็นปึกแผ่น (สำรอง เฟิงหนุ. 2542 : 1)

ลักษณะอันหนึ่งของคนในสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การประหยัด ทั้งนี้ เพราะการประหยัดเป็นวิถีทางสำหรับการสร้างอนาคตให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง เป็นคุณธรรมสำหรับบุคคลที่ประสงค์จะสร้างฐานะแก่ตนและครอบครัว (สำรอง เฟิงหนุ. 2541 : 1)

✓ ในวโรกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำริสต่อปวงชนชาวไทย ณ ห้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2525 ในเรื่อง “คุณธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ 4 ประการ” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการกลุ่มสมาคม - มูลนิธิ. ม.ป.ป. : ก) ดังต่อไปนี้

1. การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจ ความดีนั้น

3. การอดทน อดกลั้น อดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจ สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใด

4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละผลประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมในข้อที่สามทรงเน้นถึงการอดออม ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 911) หมายถึง การประหยัดนั่นเอง แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงหวังที่จะให้พสกนิกรของพระองค์เห็นความสำคัญของการประหยัด จะเห็นว่าการประหยัดเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ดังเช่น คำขวัญวันแม่แห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2540 ที่สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ความว่า “สอนลูกให้ประหยัด ขจัดวัตถุนิยม ชื่นชมความเป็นไทย”

ในสถานะที่คนไทยทุกคนต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชีวิต และประเทศชาติอย่างรุนแรง ทั้งหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนได้ช่วยกันรณรงค์ในเรื่องของการประหยัดเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น จะช่วยสื่อประชาสัมพันธ์ดังคำขวัญที่ว่า “ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด”

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการประหยัด โดยระบุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ส่วนของจุดประสงค์กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ข้อที่ 3 ความว่า “มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวทิต์ รักการทำงานเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 55)

นอกจากนี้ยังได้ระบุรายละเอียดของการประหยัดในส่วนของจริยศึกษา ป.3 - 6 ดังคำอธิบายที่ว่า “ศึกษารูปแบบเรื่องราวของการกระทำของคนที่มีการประหยัด อภิปรายเปรียบเทียบให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการประหยัดและความฟุ่มเฟือย ฝึกตัดสินใจเลือกว่าควรกระทำแบบใดอย่างมีเหตุผล สรุปและกำหนดแนวปฏิบัติฝึกเป็นคนประหยัดโดยใช้วิธีการควบคุมเรื่องการใช้สิ่งต่าง ๆ การใช้จ่ายด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพตนเองและครอบครัว อภิปรายผลที่เกิดขึ้นที่มีต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ นอกจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตน เป็นคนประหยัดและการปฏิบัติตนเป็นคนฟุ่มเฟือย นำผลจากการอภิปรายไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ ประเมินตนเอง ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติให้ดีขึ้น เพื่อให้เห็นคุณค่าของการประหยัดเกิดความชื่นชมคนที่มิมีนิสัยประหยัด มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม สามารถปฏิบัติตนเป็นคนที่ประหยัด รู้จักความพอดี จนสามารถสร้างอนาคตให้แก่ตนเองได้” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 60 - 61)

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มาเป็นเวลา 15 ปี ได้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงทำให้นักเรียนไม่รู้จักประหยัดการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ใช้สิ่งของอย่างทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ ทำให้ต้องซื้อหาของใหม่มาทดแทนอยู่เสมอ และมักพบอุปสรรคการเรียนรู้ เช่น ดินสอ สี ยางลบ ไม้บรรทัด หมวกลูกเสือ เข็มขัดลูกเสือ ฯลฯ ถูกทิ้งขว้างโดยหาเจ้าของไม่พบ การเปิดน้ำทิ้งไว้เปิดไฟ และพัดลมในห้องเรียนทิ้งไว้ เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาเรื่องการประหยัดร้อยละ 68.16 ซึ่งมีจำนวนมากกว่าระดับชั้นอื่น ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาการประหยัดของนักเรียนในระดับชั้นดังกล่าว

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสนองนโยบายการประหยัดของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้รณรงค์ให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของการประหยัด จะเห็นได้จากการอบรมหน้าเสาธงตอนเช้า การอบรมตอนเช้าของอาจารย์ประจำชั้นในทุกระดับชั้น ข้าราชการสัมพันธ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งส่งเสริมในเรื่องการประหยัดแทบทั้งสิ้น

การพัฒนาการประหยัดสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ การให้คำปรึกษา การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

แต่ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจวิธีการพัฒนาการประหยัด โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้เพราะการปลูกฝังคุณธรรม และการเสริมลักษณะนิสัยแก่เด็กมีความแตกต่างไปจากเรื่องราวอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ความรู้อย่างนี้อาจสอนได้ด้วยการอ่าน บางอย่างเกิดได้ด้วยการท่องจำ บางอย่างเกิดจากการปฏิบัติ แต่ในเรื่องของคุณธรรมแล้วจะเกิดขึ้นในตัวเด็กได้ก็ต้องใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี (สมจิตต์ อินทสระ. 2531 : 83)

นอกจากนี้ พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้จากการที่ตนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม การได้มีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้น ซึ่งเขาจะสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น การให้เด็กได้เข้ากลุ่มทางสังคมต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนาจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2530 : 202) ๑๔๖

ผู้วิจัยคาดว่า กิจกรรมกลุ่มน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของการประหยัด และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถ

สอนเสริมในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เพื่อพัฒนาการประหยัดของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบการประหยัดของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้นหลังจากได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูอาจารย์ นักแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการประหยัดให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมด้านการประหยัดอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 59 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมด้านการประหยัดอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาการประหยัดโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การประหยัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเกิดขึ้นขณะนั้น อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองในด้านการประหยัด กิจกรรมที่ใช้ ได้แก่ เกม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม โดยมีขั้นตอนของกิจกรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม สมาชิกจะร่วมกันลงมือปฏิบัติในกิจกรรมตามโปรแกรมโดยมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม ผลของการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ สมาชิกจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ในกลุ่มทันทีหลังจากลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และทำให้เกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ สมาชิกจะรวบรวมแนวคิดที่ตนเองค้นพบ และแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง และนำหลักการนั้นไปประยุกต์เพื่อพัฒนาการประหยัด

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล สมาชิกจะประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มจากการอภิปราย ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและพัฒนาการประหยัดของตนเองให้ดีขึ้น

2. การประหยัด หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในเรื่องของการใช้เงิน เวลา และสิ่งของเครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ได้จำกัดขอบข่ายการประหยัดดังนี้

2.1 การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์เหมาะกับเงินที่ได้รับ ได้แก่ ไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา ซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่า เงิน แบ่งเงินที่ได้รับจากพ่อแม่เก็บออมไว้

2.2 การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักใช้เวลาของตนให้เกิดประโยชน์ที่สุด ได้แก่ แบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่นได้ แบ่งเวลาช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน) แบ่งเวลาทบทวนบทเรียน แบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน

2.3 การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์การเรียน น้ำและไฟ สาธารณสมบัติของโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ได้แก่ ใช้ดินสอ สี ยางลบ ไม่บรื๋อรั้วอย่างคุ้มค่า ปิดน้ำและไฟเมื่อใช้เสร็จ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน นำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์

การประหยัดสามารถวัดได้จากแบบสอบถามการประหยัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2 / เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ
ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.1 ความหมายของกลุ่ม
 - 1.1.2 ประเภทของกลุ่ม
 - 1.1.3 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.4 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.5 คุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.6 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.7 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม
 - 1.1.8 ลำดับขั้นการเรียนรู้ตามวิธีการบวนการกลุ่ม
 - 1.1.9 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยในประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด
 - 2.1.1 ความหมายของการประหยัด
 - 2.1.2 ประเภทของการประหยัด
 - 2.1.3 แนวทางในการพัฒนาการประหยัด
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกลุ่ม

โลเชอร์ (Loeser. 1957 : 5 - 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มดังนี้

1. สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
2. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

3. ขนาดของกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
4. บรรยายกายภายในกลุ่มจะอยู่ในลักษณะของการยอมรับ มีความพึงพอใจซึ่งกัน

และกัน

5. สมาชิกจะได้ใช้ความสามารถในแนวทางที่เหมาะสมของตนเอง

✓ เดวิส (ศรีไกร รุ่งรอด. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1962 : 405)

กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน อย่างเห็นได้ชัด โดยทั่วไปกลุ่มมีความหมายนอกเหนือจากการที่คนเราอยู่ร่วมกันอย่างธรรมดา

✓ กัลลี (ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. 2532 : 36 - 37 ; อ้างอิงมาจาก Gulley. 1963 : 63)

กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันแต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วย ลักษณะที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นต้องสนองตอบความต้องการของสมาชิกแต่ละคนด้วย

2. ผลของการทำงาน จะเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. มีการสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

✓ ทองเรียน อมรัชกุล (2520 : 4) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มคือการที่เอากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปรวมกันอยู่ก็ถือเป็นกลุ่มได้ ถ้าสมาชิกนั้นมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน มีความรับผิดชอบที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของกลุ่ม

✓ จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4 - 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่มพอสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คนมาประกอบกัน

2. กลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกจากกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิภักิยาตอบโต้กันทั้งทางด้านความคิด กิริยาท่าทางการกระทำหรือคำพูด

3. มีความสนใจร่วมกันเพื่อสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

4. มีการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมาย จึงต้องมีการกำหนดหน้าที่แบ่งความรับผิดชอบและระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

✓ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 263) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีลักษณะสำคัญต่าง ๆ ร่วมกัน หรือมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

1. มีการรับรู้ร่วมกันในสังคม
2. มีแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

3. มีเป้าหมายอย่างเดียวกันหรือมีเป้าหมายร่วมกัน
 4. มีค่านิยมและปทัสถานของกลุ่มที่จะควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มให้เป็นระเบียบ

5. มีการเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

6. มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

7. มีการสื่อสารกันทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง

ส่วนศุภวดี บุญญวงศ์ (2527 : 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า

1. จะต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป

2. สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องปฏิสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

และมีความสัมพันธ์กันทางด้านจิตใจ

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก จะมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

4. กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก

จากคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมาย

/ 1.1.2 ประเภทของกลุ่ม

เรื่องของ “กลุ่ม” ได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการต่าง ๆ เป็นอันมาก และได้มีผู้คิดค้นนำหลักการพลักรูปไปใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมปฏิบัติการทางสังคมอย่างกว้างขวางในรูปแบบและจุดมุ่งหมายต่าง ๆ เช่น (นิภา วิจิตรศิริ. 2525 : 18 - 20)

1. กลุ่มฝึกอบรม (T-Group or Training Group) เป็นการช่วยให้บุคคลที่เข้ามาอยู่ในกลุ่มได้เพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้สึกที่เป็นอยู่และการสร้างทักษะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้แล้วยังเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม เช่น การเข้าใจแนวโน้มต่าง ๆ การสื่อความหมายบทบาท รวมทั้งผลของการดำเนินบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มฝึกอบรมความไวในการรับรู้ (Sensitivity Training Group) เป็นการฝึกหรือการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น การรับรู้ความรู้สึก ความนึกคิดเหตุผลและประสบการณ์ทั้งของตนเองและของผู้อื่น การฝึกการรับรู้จะเป็นเครื่องส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง เห็นความสำคัญของการพัฒนาปรับปรุงตนเอง รวมทั้งเกิดความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

3. กลุ่มฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (BST-Group or Basic Skill Training Group) บางครั้งเรียกว่ากลุ่มอบรมเพื่อมนุษยสัมพันธ์ (Training Human Relations Laboratory) เป็นการสร้างให้สมาชิกในกลุ่มได้มีทักษะเบื้องต้นในด้านมนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาทักษะ เพื่อการนำไปใช้

4. กลุ่มฝึกฝนทดลอง (Laboratory Training Group) เป็นโครงการที่มุ่งให้เกิดประสบการณ์ เพิ่มพูนความเข้าใจและทักษะของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม

5. กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) เป็นกลุ่มที่เน้นความเจริญงอกงามส่วนบุคคล มุ่งให้บุคคลรู้จักตัวเอง รู้จักสภาพความเป็นจริงของตนเอง อันจะช่วยให้เขาได้เกี่ยวข้องกับคนอื่นอย่างเปิดเผยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

6. กลุ่มทนทาน (Marathon Group) เป็นกลุ่มที่พบกันหลายช่วงเวลาติดต่อกันไป โดยใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมงในแต่ละครั้ง จากการพบปะติดต่อกันหลาย ๆ ครั้งนี้จะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ค้นพบและศึกษาความคิดของตนเองและของผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดำเนินตามแบบแผนในการปฏิสัมพันธ์กัน ความขัดแย้งกัน มีอคติต่อกันและความกลมเกลียวสามัคคีกัน

7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลปกติให้มีการยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและพยายามแก้ไขปัญหานั้นก่อนที่จะกลายเป็นปัญหารุนแรง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาได้เรียนรู้และนำความคิดทั่วไปจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

8. กลุ่มจิตบำบัดรักษา (Group Psychotherapy) เป็นรูปหนึ่งของการแก้ไขโดยการพบปะกันในกลุ่มเล็ก ๆ ระหว่างคนไข้และผู้ให้การบำบัดรักษาติดต่อกันไปเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยมีความมุ่งหมายที่จะทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการหยั่งเห็นและเข้าใจสาเหตุของปัญหาทางสังคม อารมณ์และจิตใจ รวมทั้งมีความสามารถที่จะลดหรือแก้ปัญหาดังกล่าวได้

9. กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มนั้นจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่นและทักษะในการแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มแบบต่าง ๆ อีก ที่มีชื่อแตกต่างกันบ้างในเรื่อง จุดมุ่งหมายรายละเอียดของเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ แต่โดยทั่วไปแล้วล้วนมุ่งที่จะพัฒนาสติปัญญาและพฤติกรรมของบุคคลด้วยวิธีการกลุ่มทั้งสิ้น

✓ 1.1.3 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

✓ เฮอร์โรล (Herrold. 1952 : 492 - 504) ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

✓ บาร์เดน (พวงแก้ว เนตรโอภากรณ์. 2533 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Barden. 1955 : 24) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติของสมาชิกแต่ละคนและของกลุ่มโดยส่วนรวม องค์ประกอบเหล่านั้นประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในกลุ่มและข้อผูกพันที่มีร่วมกัน

✓ ส่วนคาร์ทไรท์ และแซนเดอร์ (Cartwright and Zander. 1968 : 3) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาวิธีการต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปราย การสังเกต และการให้ข้อวิจารณ์ซึ่งกันและกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจร่วมกัน

✓ โอลเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้สองประการคือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิกหรือผู้นำอภิปราย เพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่างๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำในกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพหรือสังคมและส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การประชุมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในช่วงเวลา เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนงานกลุ่มให้สมาชิก

2. กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการคือ นักเรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

✓ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 14) และนิภา วิจิตรศิริ (2525 : 20) ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้อย่างสอดคล้องกันว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง

สมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน

✓ จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งได้มาจากการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน และผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงานและด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคน

✓ สรศักดิ์ โสช (2530 : 10) ได้สรุปไว้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมแล้วให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือกระทำภายในสถานการณ์ที่มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เคารพในกติกาของกลุ่มจนเกิดการพัฒนาความคิด ความเข้าใจและพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นผลต่อตนเองและคนอื่นที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

✓ ประนอม เดชชัย (2531 : 100 - 101) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่มเพื่อนพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

✓ จริยา วิไลวรรณ (2532 : 36 - 37) สรุปไว้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

✓ วรรณพร โรจน์สัญญากุล (2538 : 19) ได้สรุปว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ปฏิริยาตอบโต้อย่างเสรี ซึ่งสมาชิกในกลุ่มต่างช่วยกันกระตุ้นซึ่งกันและกัน เพื่อจะใช้ความรู้ความสามารถของสมาชิกแต่ละคนนำกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีหัวหน้าหรือผู้นำกลุ่มเป็นผู้คอยกระตุ้น ให้เกิดปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันของสมาชิกเมื่อกลุ่มประสบปัญหา สมาชิกจะต้องช่วยกันแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่

✓ นัยนา นิยมโชค (2539 : 13) ได้สรุปว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการกระทำร่วมกันในจุดหมายเดียวกันมีบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน สร้างประสบการณ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมทั้งกิจกรรม ที่มีผู้นำดำเนินการให้ข้อมูลหรือแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม หรือสมาชิกในกลุ่มร่วมกันดำเนินการกิจกรรมนั่นเอง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่สมาชิกในกลุ่มตั้งเป้าหมายเอาไว้

✓ วาสนา รอดเชียง (2540 : 12 - 13) ได้สรุปไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ขึ้นมาให้ผู้เรียน แล้วให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือกระทำภายในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรม

ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมจนสมาชิกทุกคนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการพัฒนาความคิดความเข้าใจ อันเป็นผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว จึงพอจะสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การนำประสบการณ์มาให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติใช้ความคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผล ทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึก อันเป็นผลให้ได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

1.1.4 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เบทเนท (Bennet. 1963 : 5 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น
 - 1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด
 - 1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่ม และช่วยให้ได้รับประสบการณ์กลุ่มในชีวิตที่โรงเรียนของเขา อันจะช่วยให้พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มเป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ
 - 1.3 การศึกษากลุ่ม ถึงเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโต เพื่อรู้จักปรับตัวให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล
 - 1.4 การศึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจความสามารถ บุคลิกภาพลักษณะเด่นของตนเอง และการปรับตัวทางสังคมและส่วนตัว
 - 1.5 การศึกษากลุ่มเพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้
 - 1.6 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องชีวิตการทำงาน และการปรับตัวต่ออาชีพความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ
 - 1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้างโครงการ และวางแผนอาชีพในระยะยาวที่เหมาะสม
 - 1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้างโครงการ และวางแผนการศึกษาในระยะยาวที่เหมาะสม
 - 1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐานค่านิยมของบุคคลอันจะช่วยให้เขาสามารถเลือกประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตและพัฒนาปรัชญาของตนเองได้

2. กิจกรรมของกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้ปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดจากปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้น ทั้งศึกษาปัญหาของบุคคลที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อ่อนโยน และนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิต กิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลัง และลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

แทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (Traxler and North. 1967 : 320) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียน โดยการจัดโครงการ เช่น ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ หรือนำไปจัดในรูปแบบของการแนะแนวได้ตลอดทั้งปี

2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับในหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน การใช้ห้องสมุด การศึกษาในโอกาสต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพราะทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับครูในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. เพื่อการปรับตัว บำบัดรักษา และความเจริญงอกงามของบุคคลของกลุ่ม

นอกจากนี้ บัทตัน (Button. 1974 : 1 - 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยบุคคลแต่ละคนเพื่อทำงานไปสู่จุดมุ่งหมาย

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 170 - 172) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่มที่มีความสามารถ ตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้ เพราะกลุ่มจะมีปฏิกริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อให้เข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น

3. เพื่อให้บุคคลสามารถทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

✓ ประพนอม เดชชัย (2531 : 101 - 102) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือ ความเข้าใจตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้เรื่องของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเองหรือรู้ว่าตนเองเป็นคนอย่างไร เมื่อเทียบกับบุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจในบุคคลอื่นในกลุ่มโดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบถึงข้อดีและข้อเสีย ข้อบกพร่องทั้งของตนเองและคนอื่น อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดช่วยเหลือกันตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย

2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ประสพการณ์ที่จัดในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะไม่มีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอน จะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและร่วมมือกันแก้ปัญหา

3. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมต่อไป

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่ยังมีอยู่ หรือเพื่อการพัฒนา อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจกระบวนการทำงานและการแก้ปัญหาร่วมกัน

✓ 1.1.5 คุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

✓ โรเจอร์ (Rogers. 1970 : 121 - 122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของกิบบ์ (Gibb) ที่พบว่า การเข้าร่วมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความ

มันคงยิ่งขึ้นในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พัชนี วรกวิน (2522 : 149 - 150) ได้กล่าวถึงผลของการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้าน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกิบบี (Gibb) คือผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับของกลุ่ม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจ และรู้สึกว่าตนเองนั้นมีค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และในการเข้าร่วมกลุ่มนั้นจะต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นภายในกลุ่ม พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ทำให้มีโนภาพแห่งตนดีขึ้น และยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่น ยอมรับเหตุผลความคิดเห็น เคารพสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิกรู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกันก็จะเกิดความสัมพันธ์กันขึ้น และเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

วิไลวรรณ สันตะโกมล (2522 : 20) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยกิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นบางประการดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกัน และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่าน และการรายงาน

3. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล

4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผนงาน การเป็นผู้นำแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 56 - 57) ยังได้กล่าวถึงผลพลอยได้ของสมาชิกในการเข้ากลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดลองฝีมือ (Testing Group) ของบุคคลโดยบุคคลได้อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลอง หรือเป็นที่แสดงความสามารถ

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และกลุ่มยังช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก เป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับความยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเองขึ้น ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีค่าคนหนึ่ง และอยากจะทำประโยชน์ให้กับกลุ่ม

4. กลุ่มช่วยเสริมสร้างพลังทางร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย การฝึกหัดเป็นกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนที่จะฝึกมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีแก่สมาชิกเอง

✓ ศุภวดี บุญญวงศ์ (2527 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

✓ 1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักเรียนได้ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับยกย่อง เคารพในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตน ต้องการความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนประสบผลสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ช่วยให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เข้าใจยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการให้และการรับ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ของตน มีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศนคติและปทัสถานของสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อตนทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประสบการณ์ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดเกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถและทักษะต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนได้ใช้และฝึกความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่มและการวางแผนงาน

2. คุณค่าด้านการวิจัย ผู้นำกิจกรรมสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้เข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทราบถึงพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะหาวิธีปรับปรุงแก้ไขและให้ความช่วยเหลือต่อไป สำหรับนักเรียนเองก็ได้มีโอกาสศึกษาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ทราบขอบเขตความสามารถของตนเพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ ก็เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมภาคฤดูร้อน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เขาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น และปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนเสียใหม่

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การทำงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสถานศึกษา และนั่นคือย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนด้วย

พรพนพิศ วาณิชยการ (2528 : 87) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มที่ดำเนินไปตามหลักการจะสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการเหล่านี้เมื่อได้รับการตอบสนอง ก็จะส่งเสริมให้บุคคลในกลุ่มสามารถรู้จักตนเองและยอมรับตนเอง อันเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไป

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่านอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Kiagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวสมาชิกของกลุ่ม

3. คุณค่าด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลจะมีค่าต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิกจะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้รักษาคอนไซ์ โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียน ผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

(Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and community)
การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสนพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

กล่าวได้ว่า การเรียนรู้โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นอย่างแท้จริง

1.1.6 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

อ็อตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่าไว้เช่นกันว่ากลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้น กลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9 - 10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ชอร์ (Shaw. 1971 : 4) ได้กล่าวถึงขนาดของกลุ่มแตกต่างออกไปว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก แต่ถ้ามีจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไป กลุ่มใหญ่ และถึงแม้ว่ากลุ่มจะมีจำนวนสมาชิก 30 คน ก็อาจแบ่งเป็นสมาชิกไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญ แต่ต้องประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความสมพันธ์ของสมาชิกและความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

ทรัมป์ และมิลเลอร์ (Dieghton. 1971 : 225 ; citing Trump and Miller. n.d.) มีความเห็นว่า สมาชิกของกลุ่มควรมีประมาณ 12 - 15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้ เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าใหญ่กว่านี้ก็ไม่ใช่เพราะจะทำให้สมาชิกขาดโอกาสมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

บอร์แมน (สวกิจ ศรีปัดดา. 2528 : 61 - 62 ; อ้างอิงมาจาก Borman. 1972 : 6) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะประกอบด้วยสมาชิก 5 คน

เยาพา เดชะคุปต์ (2517 : 34) ซึ่งกล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่จะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสบผลดี ควรเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 5 - 15 คน

จำเนียร ช่วงโชติ (2521 : 5) กล่าวว่า ในวงการการศึกษานักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและในด้านการเรียนรู้ก็จะมีการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

✓ วัชรวิ ฐะคำ (2523 : 87) กล่าวว่า กลุ่มที่จะมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนตั้งแต่ 6 - 8 คน อาจอนุโลมให้ได้ถึง 10 คน ถ้าจำเป็นเพราะว่าหากมีสมาชิกจำนวนมากเกินกำหนด กลุ่มจะแยกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ขึ้นมาเป็น 2 กลุ่มทันที

✓ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 26) ก็ได้กล่าวว่าขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน จะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วยในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไป ความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิตชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใดขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

จากขนาดของกลุ่มดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ควรมีสมาชิกตั้งแต่ 5 - 15 คน ซึ่งจะเป็นเท่าใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

1.1.7 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม

✓ แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

✓ ทรอตเซอร์ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2527 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้ากลุ่มนั้น หากจัดทำกับสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่น ในโรงเรียนส่วนมากจะจัดเวลาเป็นคาบ ๆ ละ 50 นาที เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่าควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใด สำหรับจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่านี้ได้ก็ยิ่งเป็นการดี

1.1.8 ลำดับขั้นการเรียนรู้ตามวิธีการบวนการกลุ่ม

✓ เยาวพา เดชะคุปต์ (2517 : 163 - 166) ได้แบ่งขั้นตอนการเรียนรู้ ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรม จะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านคือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือการค้นคว้า

สืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม คือการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะคือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้น และประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ระยะประเมินผล โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

คมเพชร จิตรศุภกุล (2522 : 23) ยังได้กล่าวถึงระยะพัฒนาของกลุ่มว่า พฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกตอนเริ่มเข้ากลุ่ม อาจแตกต่างจากภายหลังที่ได้เข้ากลุ่มเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้น มักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะคือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้ง และความคับข้องใจ

3. ระยะกลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ วัฒนา วโรตมะวิชัย (2530 : 252 - 253) กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ (Discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปโดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไมและอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว
4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ส่วนเฉลิม วรวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ (ประนอม เดชชัย. 2531 : 103 ; อ้างอิงมาจาก เฉลิม วรวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ. 2520 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงการดำเนินการของกลุ่มว่า ไม่ว่ากลุ่มจะเป็นลักษณะใด จะมีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage) เป็นขั้นแรกที่สมาชิกของกลุ่มมารวมกัน ถ้ายังไม่รู้จักกันดีพอ ทุกคนจะสงวนท่าทีไม่ค่อยแสดงออกในระยะนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องประสานงานให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักและคุ้นเคยกันก่อน เช่น อาจมีการแนะนำตัว เป็นต้น
2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage) เมื่อสมาชิกในกลุ่มรู้จักกันดีพอแล้ว กลุ่มจะเริ่มคิดถึงเป้าหมายของกลุ่มและภารกิจของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบในขั้นนี้ ผู้สอนจะมีบทบาทร่วมกับผู้เรียน ในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกของกลุ่มจะต้องทำงานร่วมกัน
3. ขั้นระดมความคิด (Storming Stage) เป็นขั้นที่บรรยากาศของการทำงานจริงจังมากขึ้น สมาชิกภายในกลุ่มพยายามกำหนดร่างกฎเกณฑ์และระเบียบของกลุ่มในขั้นนี้ ผู้สอนอาจมีบทบาท 2 ประการคือ ปลดปล่อยให้ผู้เรียนดำเนินการไปโดยลำพัง หรือเข้าร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม
4. ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Reforming Stage) เป็นขั้นที่กลุ่มรู้จักคุ้นเคยและเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี
5. ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage) เป็นขั้นสุดท้ายที่สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือ

กันดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมายแล้ว ภารกิจของกลุ่มเริ่มลดลงไปด้วย ทำให้กลุ่มเริ่มสลายตัว ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาททบทวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาเพื่อทำการสรุปผลและเสนอแนะแนวทางในการนำผลไปใช้หรือนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

1.1.9 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทศนา แชมมณี (2522 : 201 - 202) กล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ในทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนว่าการสอนที่ยึดหลักทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึงกันและในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิด ความรู้สึก ปฏิกริยา และพฤติกรรมของผู้เรียนและเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ นอกจากนี้ครูมักจะหาทางให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียนรู้ และพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้อยู่เสมอ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตัวเองภายในข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role - Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้น วิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึง

กับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่ได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่า เป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียนกลุ่มย่อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น จากกิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว

เกี่ยวกับเรื่องเทคนิควิธีการ และสื่อต่าง ๆ ที่มาใช้ในกลุ่มนั้น ได้มีการนำเสนอมาใช้ในกลุ่มแบบต่าง ๆ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีคุณภาพสูงในการสอน วิททิก และชูเลอร์ (จิวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Wittich and Schuller. 1962 : 331 - 332) และสไลด์ช่วยเร้าความสนใจสามารถรวบรวมจุดสนใจได้ดี (Hass and Packer. 1964 : 47) ชไนเดอร์ และแบรด (Schneider and Baird. 1980 : 88 - 91) ได้เสนอวิธีการนำสไลด์ เทป หนังสือนิทาน ภาพยนตร์ หุ่นเชิดมือ การวาดภาพ การสะท้อนบทบาท (Role Rehearsal) มาใช้ในการให้คำปรึกษาแก่กลุ่มเด็กชั้นประถมศึกษาที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง เพราะถือว่าเทคนิควิธีการเหล่านี้ มีคุณค่า ช่วยสร้างความเข้าใจ ความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรมขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีนวัตกรรมความคิดใหม่ ๆ เช่น กลุ่มวงกลม (The Circle Group Approach) โดยพัฒนากระบวนการให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แก่ทุกคนในกลุ่มด้วยความจริงใจ โดยใช้การเวียนการให้ข้อมูลย้อนกลับไปทางซ้ายมือ จนกระทั่งครบวงกลม รูปแบบของกลุ่มจะจัดให้สมาชิก อยู่ใกล้ชิดกันเป็นวงกลม อาจจะให้ปลายขาชิดกัน หรือนั่งล้อมวงโดยหัวเข้าแตะกัน มีการนำระบบอยู่ร่วมกันด้วยความรัก

(Living Love System) มาใช้เพื่อพัฒนาความมั่งคั่งส่วนบุคคล กูดวิน (จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Goodwin. 1983 : 93 - 100)

ต่อมามีการพัฒนาสื่อใหม่ ๆ คือ การนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในแง่ของ เครื่องช่วยการเรียนรู้ในกลุ่ม ช่วยในการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ในเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ที่ต้องการ ทำนายพฤติกรรมในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เว็บปี (จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Webb. 1984 : 1087) และมีการวิจัยโดยนำภาพยนตร์มาใช้เป็นขั้นนำเสนอ ก่อนที่จะให้ประสบการณ์การอบรมเป็นกลุ่ม

การให้ประสบการณ์ทางกายมาใช้เป็นแบบแผนของกลุ่ม ก็เป็นการพัฒนา อีกวิธีการหนึ่ง เช่น การนวด โดยเฉพาะนวดหน้า หรือแขน ขา เพื่อช่วยในการผ่อนคลาย สร้างเสริมพลังงาน หรือใช้โดยตรงในกรณีที่เกิดการบาดเจ็บ การเดินรำ และการเคลื่อนไหว ต่าง ๆ ก็ใช้เป็นที่ช่วยให้เกิดการแสดงออก เป็นสัญลักษณ์ของการระบายอารมณ์ ซึ่ง สามารถแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ และสื่อท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งที่นำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่มด้วย เช่น ศิลปะ ดนตรี บทกวี งานเขียนในเชิงสร้างสรรค์ และการบำบัดด้วยหนังสือ เป็นสิ่งที่นำมา ใช้เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นจุดสำคัญสำหรับหัวข้อที่จะนำมาอภิปรายในกลุ่ม เป็น สิ่งเร้าที่จะช่วยผ่อนคลายประสบการณ์กลุ่มในช่วงเริ่มแรกได้ ซิมป์เฟอร์ (จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. 2537 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Zimpfer. 1984 : 207)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจกรรม กลุ่มเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และการปฏิสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ โดยมีเทคนิคต่าง ๆ หลายวิธีให้เลือกใช้ ตามความเหมาะสม ซึ่งน่าสนใจและสอดคล้องกับวัย พัฒนาการ ระดับวุฒิภาวะ และความ ต้องการของนักเรียนในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัด

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน และฮอลล์เวิร์ท (วาสนี ชูสงค์. 2525 : 29 ; อ้างอิง มาจาก Richardson and Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรื่องความภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดี ต่อการเรียนและเรียนเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike. 1972 : 466 - 468) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรู้จัก และเข้าใจตนเองของสมาชิกจำนวน

11 คน ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเองและความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

✓ เล็กซ์ (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนวิชากลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อการเรียนวิชากลุ่มสัมพันธ์ดีขึ้น มีความพอใจประสบการณ์ที่ได้รับ ยินดีที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และต้องการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อีก

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985 : 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3,4,5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติและนักเรียน 75 คน ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ เดวิส (Davis. 1988 : 3263) ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์ หน่วยการแก้ปัญหามีต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บอร์ตแมน (Boardman. 1988 : 1952) ศึกษาผลของการนำกระบวนการกลุ่มไปในโปรแกรมเลิกสูบบุหรี่โดยมีอาสาสมัคร 67 คน เข้ารับการฝึกตามโปรแกรมดังกล่าวสังเกตได้จากอัตราผู้สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

✓ ลัตดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังมีพัฒนาการทางวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 49 - 50) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยฯ” จังหวัดสระบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน พบว่า นักเรียนที่มี

ความรับผิดชอบสูง กลาง และต่ำ ที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรศักดิ์ โสฐ (2530 : 56) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสนใจในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความสนใจในหน้าที่พลเมืองดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จิงหนาเจริญเลิศ (2530 : 46 - 49) ได้ทดลองการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาลี จบศรี (2531 : 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “ผิวดรราชบุรุษบำรุง” จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่านักศึกษาควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 : 65 - 66) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรษา แดงภักดี (2536 : 58) ได้ทำการศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณพร โรจน์สัญญากุล (2538 : 53) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม. ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีกว่านักศึกษาที่ได้รับข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาคม หงษ์ทอง (2539 : 66 - 67) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมิโนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วาสนา รอดเชียง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการสอนเรื่องความภาษาอังกฤษ ความเข้าใจในตนเอง ทักษะคิดต่อการเรียนวิชากลุ่มสัมพันธ์อัตโนมัติของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โปรแกรมการเลิกลบบุหรืของนักเรียน ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดี การปรับตัวกับเพื่อน ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษา ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ความมีน้ำใจนักกีฬา สัมพันธภาพกับเพื่อน ความมีน้ำใจ และพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการศึกษาว่ากิจกรรมกลุ่มน่าจะนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการพัฒนาการประหยัดได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

ความหมายของการประหยัด

การประหยัดเป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงมีในตัวบุคคล และเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับคนไทย ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันเช่น

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 510) กล่าวถึงการประหยัต์ว่า หมายถึง ยับยั้ง ระมัดระวัง เช่น ประหยัต์ปาก ประหยัต์คำ ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ

สำรอง เพ็ญ (2524 : 1) กล่าวว่า การประหยัต์หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สิน หรือทรัพยากรที่พึงสงวนไว้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมถึงการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพฐานะและความเป็นอยู่แห่งตน

แปลก สนธิรักษ์ (2513 : 127) กล่าวถึงการประหยัต์ โดยใช้คำว่า “มัธยัสถ์” ว่าหมายถึง การประหยัต์ในการใช้จ่ายอย่างปานกลางพอให้มีความสุขตามความจำเป็นของชีวิต และมีความหมายตรงกันข้ามกับความสุรุ่ยสุร่าย ซึ่งหมายถึง ใช้อย่างไม่นึกถึงหน้าถึงหลัง ฟุ่มเฟือยตามความพอใจจนลืมหืมตัวลืมหู และลืมหืมว่าเงินทองเป็นของหมดเปลือง เมื่อหมดแล้วก็ทำให้เกิดความลำบาก ต้องเป็นหนี้สินคนอื่น

ส่วนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 2) ได้ให้ความหมายของการประหยัต์และการออมว่า หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับฐานะ ความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

ฉะนั้น จึงสรุปว่า การประหยัต์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา และทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

ประเภทของการประหยัต์

เมื่อพิจารณาในเรื่องประเภทของการประหยัต์ได้มีการแบ่งไว้ตามบริบท ซึ่งมีพื้นฐาน แตกต่างกันไป เช่น กระทรวงศึกษาธิการ (2514 : 70 - 71) กล่าวถึงหลักการปฏิบัติเพื่อการ ประหยัต์ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้จ่ายทรัพย์สิน ควรใช้เฉพาะเพื่อเกิดประโยชน์ตามควรแก่เหตุตามลำดับ ได้แก่
 - 1.1 ใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงตนเอง เลี้ยงมารดา บิดา บุตร ภรรยา และบริวารให้เป็นสุข
 - 1.2 ใช้เลี้ยงเพื่อนฝูงตามสมควร
 - 1.3 บำบัดอันตรายที่เกิดจากเหตุต่าง ๆ เช่น เจ็บไข้ มีภัยพิบัติ
 - 1.4 บริจาคเพื่อการสงเคราะห์ เช่น สงเคราะห์ญาติ ดอนรับแขก ทำบุญอุทิศ

ส่วนกุศลให้ผู้ตาย เสียภาษีให้แก่รัฐ สงเคราะห์แก่สมณะชีพราหมณ์

2. รู้จักดำรงวงศ์ตระกูลคือ
 - 2.1 ต้องแสวงหาวัตถุที่หาย
 - 2.2 ซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด
 - 2.3 รู้จักประมาณในการบริจาค
 - 2.4 ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรม

3. รู้จักรักษาทรัพย์ให้มีส่วนพอกพูน เพื่อเป็นการสร้างหลักฐาน ทำให้มีความเป็นอยู่สุขสบาย ไม่เป็นหนี้ และสามารถประกอบกิจการได้อย่างสะดวก

✓ สารอง เพ็ญ (2524 : 2 - 4) แบ่งการประหยัดออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การประหยัดทรัพย์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่หรือที่หาได้ในทางที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครอบครัวอย่างแท้จริงตามความจำเป็น
2. การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักคุณค่าของเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด โดยไม่ปล่อยให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์
3. การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ธาตุ ดินไม้ ฯลฯ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติโดยสามารถใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต่อตนเองและสังคม

ส่วนหน่วยศึกษานิตศกั/กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 3,42, 84) ซึ่งรับผิดชอบดูแลและจัดการในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนได้แบ่งประเภทของการประหยัดไว้ดังนี้

1. การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักใช้เวลาว่างของตนและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เช่น การใช้เวลาเกินไปโรงเรียน เดินทางกลับบ้าน ใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด ทบทวนบทเรียน หาความรู้เพิ่มเติม ใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาในการนอน การทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชนและสังคม
2. การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เหมาะสมกับรายรับ มีการเก็บออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่พอควร ตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงประโยชน์ คุ้มค่า ความเป็นของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว
3. การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชิน หรือสะดวกสบายของตน เช่น ประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา ของส่วนรวม เป็นต้น

แม้ว่าการแบ่งจะแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่โดยภาพรวมหรือหลักการใหญ่ ๆ แล้ว พอสรุปได้ว่า การประหยัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ 1) การประหยัดทรัพย์ 2) การประหยัดเวลา 3) การประหยัดทรัพยากรและสิ่งของเครื่องใช้

ในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งการประหยัดเป็น 3 ประเภทคือ 1) การประหยัดเงิน 2) การประหยัดเวลา และ 3) การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ เพราะเป็นปัญหาที่พบมากในกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางในการพัฒนาการประหยัด

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 50 - 51) เสนอแนวในการพัฒนาการประหยัดว่า บุคคลควรปฏิบัติดังนี้

1. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
2. มีความพอดีในการบริโภค ละเว้นการฟุ้งสั่ที่เกินความสามารถ
3. ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
4. คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่าย และใช้เท่าที่จำเป็น
5. ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ตระหนักถึงหนี้ยวจนเกินไป
6. จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้เท่าที่จำเป็น
7. เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
8. รู้จักใช้ ดูแลรักษา และบูรณะทรัพย์ ทั้งของตนและของส่วนรวม
9. วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร

ส่วนสำรอง เพิ่งหนู (2524 : 2 - 4) เสนอแนวทางในการพัฒนาการประหยัดว่า บุคคลสามารถกระทำดังนี้

1. การประหยัดทรัพย์
 - 1.1 แบ่งทรัพย์ออกเป็นสัดส่วน ใช้จ่ายตามสัดส่วนให้พอดี
 - 1.2 เลือกซื้อหาสิ่งของหรือเครื่องใช้ตามควรแก่ฐานะ
 - 1.3 งดใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ
 - 1.4 ไม่เที่ยวเตร่ในสถานที่เร่รุ่มต่าง ๆ
 - 1.5 ละทิ้งค่านิยมไม่ดี เช่น ใช้ของราคาแพง ๆ การนิยมใช้ของต่างประเทศและของใช้ฟุ่มเฟือยต่าง ๆ
2. การประหยัดเวลา
 - 2.1 รู้จักแบ่งเวลาให้เป็นสัดส่วนและใช้เวลาให้ถูกทาง
 - 2.2 พยายามใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
 - 2.3 ไม่ทำให้คนอื่นเสียเวลาเพราะตนเองเป็นสาเหตุ เช่น ผิดนัด
3. การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.1 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า
 - 3.2 ใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นอย่างคุ้มค่า
 - 3.3 ไม่ทำลายทรัพยากรให้เสียหายหรือเสื่อมคุณค่า โดยไม่มีเหตุผลอันควร
 - 3.4 ต้องถือว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อสังคม และเป็นของส่วนรวมการทำลายทรัพยากร ถือว่าเป็นการทำลายทรัพย์สินของสังคม

3.5 ควรหาทางเพิ่มหรือสร้างทรัพยากรขึ้นทดแทนส่วนที่ต้องเสียหายหรือถูกทำลาย

แนวทางในการพัฒนาการประหยัดนั้น พอสรุปได้ว่า บุคคลจะต้องรู้จักการออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์ (2526 : 126 - 128) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างจาก 12 โรงเรียน จำนวน 400 คน ผลปรากฏว่า ค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวของนักเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ยกเว้นการใช้เวลาว่างในการหาความรู้และรายได้การรับบริการตามลำดับก่อนและหลัง การละเว้นการใช้สิทธิหรืออยู่ในระดับที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดและการออมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันในค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย เมื่อจำแนกตามระดับเศรษฐกิจ นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศกับฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีผลร่วมกันต่อระดับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมด้านการประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุตินาถ รัตนจรณะ (2527 : 59) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูภาคกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ในวิทยาลัยครูภาคกลาง 5 วิทยาลัย จำนวน 780 คน ผลปรากฏว่า นักศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคกลางโดยส่วนรวมมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย ยกเว้นค่านิยมด้านการประหยัดและการออมอยู่ในระดับปานกลางและต่ำกว่าค่านิยมด้านอื่น ๆ ทุกด้าน นักศึกษาหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สูงกว่านักศึกษาชายทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่านิยมในการประหยัดและการออมไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่มีระดับชั้นสูงมีค่านิยมพื้นฐาน 4 ประการ แตกต่างจากนักศึกษาที่มีระดับชั้นเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการประหยัดและการออมไม่แตกต่างกัน

✓ วิจิต อิศระวิริยะกุล (2527 : 76 - 78) ได้ทดลองสอนการประหยัดแก่เด็กที่มีระดับการพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากเด็กที่ได้รับการทดสอบด้วยเครื่องมือวัดขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์เป็น 3 ชั้นคือ ขั้นก้าวไปสู่ขั้นรูปธรรม ขั้นนามธรรม และขั้นก้าวไปสู่นามธรรมชั้นละ 30 คน จากนั้นได้สุ่มเด็กในแต่ละชั้นพัฒนาการทางสติปัญญาดังกล่าวเข้ากลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน กลุ่มทั้งสาม ได้แก้กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มที่สอนแบบธรรมดา และกลุ่มควบคุม ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีทั้ง 3 ชั้นพัฒนาการทางสติปัญญาชั้นละ 10 คน รวมเป็น 90 คน ทำการสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการประหยัดก่อนการทดลอง หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ ได้ทดลองสอนโดยใช้เวลา 2 วัน และทดสอบทันทีเมื่อสิ้นสุดการสอน หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ ได้ทดสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความคงทนของการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมดามีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการประหยัดเพิ่มขึ้นจากเดิม และกลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประหยัดไม่แตกต่างจากกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่แตกต่างกันในเรื่องทัศนคติต่อการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเด็กที่มีขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน มีการรับรู้คุณธรรมเรื่องการประหยัดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีความคงทนของการเรียนรู้มากกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา

✓ ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530 : 42) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ คมคาย ชินโณดม (2534 : 56 - 60) ศึกษาผลการใช้แม่แบบที่มีต่อพฤติกรรม การประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน สุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน กลุ่มทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนปกติ หลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรม การประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม การประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ พวงพยอม ชิดทอง (2535.: 39) ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน สุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ หลังจากการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ ระพีพรรณ อักษราติวัฒน์ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำนวน 8 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำนวน 8 คน หลังจากการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีการประหยัดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า การประหยัดสามารถพัฒนาได้โดยใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคแม่แบบ สถานการณ์จำลองและการให้คำปรึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมการประหยัดที่ได้จากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้นอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมการประหยัดอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1, 3/2, 3/3 และ 3/4 ประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1, 3/2, 3/3 และ 3/4 ตามแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัด ได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการประหยัดอยู่ในระดับต่ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 19 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 10 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 12 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 18 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร ได้ห้อง 3/1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองจากนักเรียนในข้อ 1 และผู้ปกครองของนักเรียน มีนักเรียนสมัครใจและผู้ปกครองอนุญาต จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 7 คน นักเรียนชายจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน
2. แบบสอบถามการประหยัด
3. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ วิธี ๑

1. แบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน

1.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/.....

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมของนักเรียน ให้ตรงกับจริงให้มากที่สุด

พฤติกรรม คนที่	ชื่อของที่มีประโยชน์ และคุ้มค่าเงิน		แบ่งเงินที่ได้รับจาก พ่อแม่เก็บออมไว้		แบ่งเวลาเรียน กับเวลาเล่นได้		แบ่งเวลาช่วยเหลือ งานของห้องเรียน		ใช้เครื่องเขียน อย่างคุ้มค่า		ปิดน้ำและไฟ เมื่อใช้เสร็จ		ดูแลรักษาอาคาร สมบัติของโรงเรียน		รวม
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
-															
-															
55															

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนแต่ละพฤติกรรมได้กำหนดคะแนนดังนี้

เหมาะสม	ได้คะแนน	1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ได้คะแนน	0 คะแนน

เกณฑ์ระดับพฤติกรรมการประหยัด

พฤติกรรมการประหยัดต่ำ	ได้แก่ ผู้ที่มีคะแนนรวม 0 - 4 คะแนน
พฤติกรรมการประหยัดปานกลาง	ได้แก่ ผู้ที่มีคะแนนรวม 5 คะแนน
พฤติกรรมการประหยัดสูง	ได้แก่ ผู้ที่มีคะแนนรวม 6 - 7 คะแนน

2. แบบสอบถามการประหยัด มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประหยัด

2.2 สร้างแบบสอบถามการประหยัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการประหยัดเงิน จำนวน 12 ข้อ ด้านการประหยัดเวลา จำนวน 12 ข้อ ด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ จำนวน 13 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 37 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 37 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test แล้วทำการเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.81 - 6.74 จำนวน 34 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.4 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

ตัวอย่างแบบสอบถามการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่องการประหยัดเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบตามสถานการณ์ที่กำหนด แต่ละข้อคำถามมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถามให้ตรงความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ต้องการ

ด้านการประหยัดเงิน

- 0 ในวันเสาร์ที่ผ่านมาคุณป้าพาใหม่ไปซื้อของที่แผนกเครื่องเขียนในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง คุณป้าให้ใหม่เลือกซื้อของได้ 1 ชิ้น ถ้านักเรียนเป็นใหม่ นักเรียนจะเลือกซื้ออะไร
- ก. ไม่บรรทัดลายการ์ตูน เพราะดูน่ารักดี
 - ข. ดินสอลายการ์ตูน เพราะแท่งเก่าสิ้นมากแล้ว
 - ค. สติกเกอร์การ์ตูนมาแจกเพื่อน ๆ

ด้านการประหยัดเวลา

- 00 คุณพ่อมาส่งแดงโมที่โรงเรียน เวลา 7.00 น. สัมโอมาชวนแดงโมไปเล่นก่อนเดี๋ยวย่อมมาจดการบ้าน ถ้านักเรียนเป็นแดงโม นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. จดการบ้านให้เสร็จ แล้วค่อยไปเล่น
 - ข. จดการบ้านเพียงข้อเดียว แล้วรีบลงไปเล่น
 - ค. เล่นกับเพื่อน จดการบ้านตอนโฮมรูมเข้าก็ได้

ด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

- 000 หนังสือมีประเป้านักเรียนอยู่ใบหนึ่งยังใหม่อยู่ วันหนึ่งกระเป๋านักเรียนของหนังสือยวประตูบ้าน จนทำให้หูหิ้วกระเป๋านักเรียนหลุด ถ้านักเรียนเป็นหนังสือ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. นำกระเป๋านั้นไปซ่อม เพื่อใช้ต่อไป
 - ข. เก็บกระเป๋านั้นไว้ในตู้ เมื่อคนอื่น ๆ ต้องการจะใช้
 - ค. เอากระเป๋านั้นทิ้งไป แล้วซื้อใบใหม่เพราะราคาไม่ก็บาท

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแต่ละสถานการณ์ได้กำหนดคะแนนของตัวเลือกในแต่ละตัวเลือกดังนี้

- 2 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการประหยัด
- 1 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการประหยัดบ้าง
- 0 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่มีการประหยัด

3. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัด

3.2 สร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 นำโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ทดลองต่อไป

โปรแกรมการใช้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที จำนวน 16 ครั้ง

ตัวอย่างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ชื่อเรื่อง การเก็บออมเงิน

ชื่อกิจกรรม “พักทองพิเศษ”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดเงิน โดยการเก็บออมและเห็นประโยชน์ของการเก็บออมเงิน

อุปกรณ์

1. หุ่นตุ๊กกระดาด
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยนำหุ่นตุ๊กกระดาดมาให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่า “หุ่นนี้ทำมาจากอะไร”

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนขีดหุ่นตุ๊กกระดาด เรื่อง พักทองพิเศษ โดยผู้วิจัยเป็นคนบอกบท

1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นโตโต้ นักเรียนจะโกรธใจหรือไม่ เพราะอะไร

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นโตโต้ นักเรียนจะทำอะไรต่อไป

2.2.4 นักเรียนจะอย่างไร จึงสามารถออมเงินได้

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ซักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การรู้จักเก็บออมเงินที่เหลือใช้ จะทำให้เรามีเงินไว้ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

ผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดเงิน โดยการเก็บออมเงิน และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

นิทานเรื่อง ฟักทองวิเศษ

โตโต้เป็นลูกหมี มีของเล่นเป็นรถเกา ๆ คันหนึ่ง โจโจ้เป็นลูกกระต่ายมีของเล่นเป็นตุ๊กตามอม ๆ ตัวหนึ่ง โจโจ้กับโตโต้ นำของเล่นมาเล่นด้วยกันทุกวัน

วันหนึ่งโจโจ้จุ่มตุ๊กตาตัวใหญ่ตัวใหม่มาอวดโตโต้

“โตโต้ สวยไหม เราซื้อใหม่”

“โจโจ้เอาสตางค์ที่ไหนไปซื้อ ราคาต้องแพงมากเลยแน่ ๆ”

“สตางค์ของเราเอง” โจโจ้ตอบ แต่โตโต้ไม่เชื่อ โตโต้สงสัยจริง ๆ ว่าโจโจ้เอาเงินที่ไหนไปซื้อตุ๊กตา

“เจ้าหมียวแกตามโจโจ้ไปที่บ้านนะ ไปดูซิ โจโจ้เอาเงินจากไหนมาซื้อตุ๊กตา”

โจโจ้จุ่มฟักทองจากตู้เสื้อผ้า เอียงแล้วเขย่าเบา ๆ ทันใด เหรียญเงินก็ร่วงมาจากผลฟักทอง

“ฉันรู้แล้ว โจโจ้เอาเงินมาจากไหน” เจ้าหมียวกลับไปบอกโตโต้

“โจโจ้ เขามีฟักทองวิเศษ พอเขย่าก็จะมีเหรียญร่วงจากผลฟักทองด้วยละ”

โตโต้อยากได้ฟักทองวิเศษ จึงเอ่ยปากขอกับโจโจ้

“เอาไปเลย ฉันมีตั้งสองลูกนะ” โจโจ้ให้ฟักทองออมสินแก่โตโต้ผลหนึ่ง

โตโต้นำฟักทองวิเศษกลับมาถึงบ้าน เขาก็รีบเขย่าผลฟักทอง เขย่าจนเมื่อยก็ยังไม่เห็นเหรียญร่วงจากผลฟักทองสักที

“เจ้าโจโจ้ต้องหลอกเราหน่อย ลูกนี้ไม่ใช่ฟักทองวิเศษนี่”

“ใช่...โตโต้ ฟักทองของฉันและลูกที่ให้เธอนะ ไม่ใช่ฟักทองวิเศษมันคือกระปุกออมสินนะ เวลาที่โจโจ้มีเงินเหลือจากโรงเรียน โจโจ้ก็เอามาหยอดสะสมไว้ในฟักทองนี้แหละ พอเต็มกระปุกก็เทออกมา แล้วก็เอาไปซื้อตุ๊กตาไงเล่า” โจโจ้อธิบาย

“เรื่องเป็นอย่างนี้เอง ... ฉันต้องขอโทษเธอด่วนนะ ฉันจะเก็บเงินบ้าง”

โตโต้กลับมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง “ลูกได้เพื่อนดี และถ้าลูกออมเงินตั้งแต่วันนี้ โตขึ้นลูกก็จะมีเงินมากเป็นเศรษฐีแน่นอน” พ่อกับแม่บอกกับโตโต้

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 363) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One - Group Pretest-Posttest Design

สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

T_1	หมายถึง การสอบก่อนการทดลอง
X	หมายถึง โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
T_2	หมายถึง การสอบหลังการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมการประหยัดจากอาจารย์ประจำชั้นตอบแบบสอบถามการประหยัด และนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 16 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 7.30 - 8.10 น. โดยเริ่มดำเนินการทดลองตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม 2541 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2542 สถานที่ทดลอง ห้องแนะแนว โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
3. ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการประหยัดฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ทดสอบก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการประหยัดมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการประหยัดของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 48)

1.2 ความเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 65)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการประหยัด โดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามการประหยัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการประหยัดของนักเรียน ก่อนและหลังภายในกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91 - 97)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล

✓ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน ค่ามัธยฐานของการประหยัด
Q.D	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของการประหยัด
T	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน

(The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการประหยัดของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนการประหยัดของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	15	29.0	10.0	
หลังการทดลอง	15	56.0	9.5	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนการประหยัดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประหยัดของนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการประหยัดของนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การประหยัด	ก่อนการทดลอง $\bar{X}$	หลังการทดลอง $\bar{X}$
1. ด้านการประหยัดเงิน		
1.1 ไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา	0.77	1.53
1.2 ซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าเงิน	0.55	1.45
1.3 แบ่งเงินที่ได้รับจากพ่อแม่เก็บออมไว้	0.65	1.53
รวม	0.66	1.50
2. ด้านการประหยัดเวลา		
2.1 แบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่นได้	0.88	1.87
2.2 แบ่งเวลาช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน)	1.07	1.73
2.3 แบ่งเวลาทบทวนบทเรียน	1.07	1.51
2.4 แบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน	0.62	1.36
รวม	0.91	1.62
3. ด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้		
3.1 ใช้ดินสอ สี ยางลบ ไม่บรรทัดอย่างคุ้มค่า	0.92	1.53
3.2 ปิดน้ำและไฟ เมื่อใช้เสร็จ	1.16	1.77
3.3 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน	0.80	1.87
3.4 นำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์	1.23	1.67
รวม	1.03	1.71
รวมทั้งสิ้น	0.87	1.61

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยด้านการประหยัดเงิน ด้านการประหยัดเวลา และด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้สูงขึ้น ด้านที่มีการพัฒนามากที่สุด คือด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยเปรียบเทียบการประหยัคของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนมีการประหยัคมากขึ้นหลังจากได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมการประหยัคที่ได้จากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้นอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 59 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมการประหยัคอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมการประหยัคของนักเรียน
2. แบบสอบถามการประหยัค
3. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมการประหยัดจากอาจารย์ประจำชั้น ตอบแบบสอบถามการประหยัดและนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 16 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 7.30 - 8.10 น. โดยเริ่มดำเนินการทดลองตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม 2541 ถึงวันพุธที่ 17 กุมภาพันธ์ 2542 สถานที่ทดลอง ห้องแนะแนว โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
3. ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการประหยัดฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองอีกครั้ง แล้วเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ทดสอบก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการประหยัดมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการประหยัดของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched- Pairs Signed-Ranks Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปรากฏผลดังนี้

นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการประหยัดยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการประหยัดยิ่งของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมลงมือทำกิจกรรม เช่น เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในชั้นวิเคราะห์ จากการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ทำให้ได้รับความรู้หรือมุมมองของเพื่อน ๆ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นสิ่งที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อนและข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนนำมาประยุกต์ให้เข้ากับตนเอง เพื่อพัฒนาการประหยัดยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2522 : 7) ที่กล่าวว่า ประสพการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์ความรู้สึก ความต้องการ พฤติกรรม/ทัศนคติ และยังสอดคล้องกับที่คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำประสพการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ ประสพการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน นอกจากนี้การจัดประสพการณ์ให้ผู้เรียน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือกระทำภายในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม จนสมาชิกทุกคนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการพัฒนาความคิด ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ อันเป็นผลต่อการพัฒนาการประหยัดยิ่งของนักเรียน

ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยสังเกตสมาชิกในกลุ่ม พบว่า สมาชิกให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้น คอยซักถามทุกครั้งว่าต่อไปจะทำกิจกรรมใด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และมีการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบ เช่น หุ่นตุ๊กตากระดาษ วาด สไลด์ เทป นิทาน เป็นต้น ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและตื่นตากับกิจกรรม บรรยากาศของกลุ่มเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสพการณ์ของตนเองกับผู้อื่น ซึ่งทำให้ได้รับแนวคิดหลาย ๆ ด้านที่เป็นประโยชน์และสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ในสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง จากการสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนทุกคนต่างมีความพอใจและเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ ทั้งยังมีความต้องการที่จะให้มีการจัดกิจกรรมลักษณะเช่นนี้ต่อไป

จากการบันทึกประจำสัปดาห์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาการประหยัดยิ่งขึ้น ด้านการประหยัดยิ่งของเครื่องใช้ นักเรียนส่วนใหญ่จะพัฒนาเรื่องการ

ประหยัดน้ำและไฟ และเพิ่มในส่วนของการไม่ทิ้งดูตาย เช่น ช่วยยกโต๊ะเรียนที่ล้ม ปิดน้ำและไฟที่มีคนเปิดทิ้งไว้ เป็นต้น) ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 2) ได้กล่าวถึงการประหยัดว่า เป็นการรู้จักออมทรัพย์สิน เวลาทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะ ความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม ด้านการประหยัดเงิน นอกจากการออมเงินโดยหยอดกระปุกในสัปดาห์แรก ๆ แล้ว สัปดาห์หลัง ๆ มีการนำเงินไปฝากธนาคารและมีการบอกเหตุผลของการออมเงินว่าเก็บไว้เพื่อวันหน้า/ด้านการประหยัดเวลา นักเรียนส่วนใหญ่จะพัฒนาพฤติกรรมด้านนี้มาก พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติ จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งงานส่วนร่วมและงานบ้าน เช่น สัปดาห์ที่ 1 และ 2 ช่วยงานบ้านเพียงล้างจาน แต่สัปดาห์หลังจะเพิ่มกิจกรรมเป็นเช็ดฝุ่น รดน้ำต้นไม้ จัดโต๊ะ เป็นต้น

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการประหยัดของนักเรียนเป็นรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผลปรากฏว่านักเรียนมีการพัฒนาการประหยัดมากขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านการประหยัดเงิน การประหยัดเวลาและการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ โดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่นได้ และการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน ส่วนในเรื่องของการแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างน้อยกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ที่บ้านมีพี่เลี้ยงหรือคนรับใช้ทำงานบ้านอยู่แล้ว ผู้ปกครองมิได้มอบหมายหน้าที่งานบ้านบางอย่างให้นักเรียนทำ นักเรียนจึงมองไม่เห็นความสำคัญของการช่วยเหลืองานบ้านเพราะมีคนทำให้อยู่แล้ว จึงควรได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น หรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนต่อไป

และจากกราฟแสดงคะแนนการประหยัดรายด้าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นรายบุคคล จะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาการประหยัดเพิ่มมากขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านการประหยัดเงิน การประหยัดเวลาและการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ยกเว้นคนที่ 9 ด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ คนที่ 10 และคนที่ 11 ด้านการประหยัดเงิน คะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มลดลงเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในวันที่ตอบแบบสอบถาม นักเรียนมาช้าและรีบทำให้ทันเวลาเพื่อจะขึ้นไปเรียนในชั่วโมงแรก จึงทำให้อ่านและตอบแบบสอบถามอย่างรีบเร่งมิได้พิจารณาให้ถี่ถ้วน ส่วนด้านการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ของทุกคนจะมีคะแนนเพิ่มมากขึ้นค่อนข้างสูง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้เป็นอย่างดี

สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรศักดิ์ โสฐ (2530: 56) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กลุ่มทดลอง

ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภา ถนอมศิริ (2539 : 193) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกษมพิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อาคม หงษ์ทอง (2539 : 176) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมโนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความมีน้ำใจมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการประหยัดของนักเรียนให้สูงขึ้น จึงควรส่งเสริมให้ครูวิธีการนำกิจกรรมกลุ่มไปพัฒนาการประหยัดของนักเรียนต่อไป

1.2 ผู้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้และผ่านการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มมีเทคนิคที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่ม ควรคำนึงถึงวัย ความสนใจความต้องการ วุฒิภาวะของนักเรียนที่เข้ากลุ่มด้วย

1.3 สื่อที่นำมาใช้ในกิจกรรมควรเป็นสื่อที่เร้าความสนใจของนักเรียน ได้แก่ ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ บัตรคำ แถบประโยค และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัดของนักเรียนระดับประถมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ และระดับมัธยมศึกษาต่อไป

2.2 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมอื่น ๆ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความเป็นผู้มีสติ ความกล้าหาญ เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการประหยัดหรือไม่

2.4 ควรมีการศึกษาติดตามผล ทุกระยะ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาว่า การประหยัดของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. การศึกษามุคตเป็นรายกรณี. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานวิจัยการวิจัย โครงการทดลองเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานเพื่อพัฒนาค่านิยมทางอาชีพของเยาวชน การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย และการประหยัด. ม.ป.ป.
- คมคาย ชินอม. ผลการใช้แม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534. อัดสำเนา.
- คมเพชร นัตตศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการประชุมปรับปรุงแผนและทิศทางการทำงาน 21 ตุลาคม 2525 ณ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ม.ป.ป.
- จริยา วิไลวรรณ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จรีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอสทิต จังหวัดชัยภูมิ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- จารุลักษณ์ พินพรหมราช. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- ชุตินาถ รัตนจรณะ. การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคกลาง. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

- ชูชัย สมितिไกร. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่าง กับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- _____. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ทศนา แหมมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรณาการพิมพ์, 2522.
- ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.
- นัยนา นิยมโชค. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติกับเพื่อนของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีโพธิ์จัน. สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2533.
- นิภา วิจิตรศิริ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประนอม เดชชัย. แนวการเรียนการสอนและแนวทางปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์. การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

- แปลก สนธิรักษ์. แบบเรียนศีลธรรมประโยคประถมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2513.
- เยาวพา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- รพีพรรณ อักษรชาติวัฒน์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3. อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวิกิจการพิมพ์, 2531.
- พนม ลัมอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. กภาพสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์, 2522.
- พรรณพิศ วาณิชการ. “การทำงานแบบกลุ่ม,” ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
- พวงพยอม ชิตทอง. ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- พัชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด, 2522.
- วรรณพร โรจน์สัญญากุล. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีวัชร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- วัชร ฐะคำ. จิตวิทยาแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2523.

- วัลลภา ถนอมศิริ. การใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาความ
รับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกษมพิทยา
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- วาสนา รอดเชียง. ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2540. อัดสำเนา.
- วาสนี ชูสงค์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักสูตรภาษาเพื่อการ
สื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2525. อัดสำเนา.
- วิจิต อิศระวิริยกุล. การทดลองสอนการประหยัดแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา
ต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จัตรศุภกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.
- วิไลวรรณ สันถะโกมล. การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทย “เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย”
โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- วิธนา วโรดมะวิชัย. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ :
ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
- ศรไกร รุ่งรอด. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และการให้ความร่วมมือ
ต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียน
แบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พุทธศักราช 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

- ศุภาวดี บุญญวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.
- สมจิตต์ อินทสระ. การสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2531.
- สมนึก คู่เมือง. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- สรศักดิ์ โสชู. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2530. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรม หน่วยศึกษานิเทศก์. ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่อง การประหยัดและการออม. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2529.
- สาลี จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “ผิวนครราษฎร์บำรุง” จังหวัดปทุมธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. การแบ่งความรับผิดชอบและการจัดสรรสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่ม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- สำรอง เฟิงหนู. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2524. หน่วยศึกษานิเทศ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือเกี่ยวกับการสอนลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2524.
- หรรษา แดงภักดี. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

อาคม หงษ์ทอง. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมโนบุรี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

Bennett, Margaret E. Guidance and Counseling in Group. New York : McGraw-Hill, 1963.

Birkhauser, John Charles. "The Effects of Group Dynamics on Self Concept in The Elementary School Classroom," Dissertation Abstracts International. 46(1) : 103 - A ; 1985.

Boardman, Jean Alexander. The Effectiveness of Structured Group Interactions to Enhance Group Process in A Smoking Cessation Program," Dissertation Abstracts International. 50(7) : 1952 - A ; 1988.

Button, Leslie. Developmental Group Work with Adolescents. London : University of London Press Ltd., 1974.

Cartwright, Borwin and Alwin Zander. Group Dynamics : Research and Theory. 3 rd ed. New York : Harper & Row, 1968.

Davis, Robert Gene. "A Study on the Effects of Students Use of Selected Group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit," Dissertation Abstracts International. 49(1) : 2263-A ; 1988.

Dieghton, Lee C. "Small Group Instruction," in The Encyclopedia of Education. New York : The Macmillan Company and Free Press, 1971.

Herrold, Kenenth F. "Evaluation and Research in Group Dynamic," in Educational and Psychological Measurement. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1952.

Lex, James Joseph. "Attitude Change of Seminary Students Associated with A Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33 : 6093 - A ; May, 1973.

Loeser, L.H. "Some Aspects of Group Dynamics," International Journal Group Psychotherapy. 1 : 5 - 9 ; 1957.

Ohlsen, Merle M. Group Counseling. New York : Holt Rinehart, 1970.

Ottaway, A.K.G. Learning Through Group Experiences. London : Routhledge and Kengan Paul, 1966.

- Rogers, Carl R. Encounter Groups. New York : Harper and Row, 1970.
- Patterson, C.H. Humanistic Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1973.
- Traxler, A.E. and R.D. North. Techniques of Guidance. New York : Harper and Row, 1967.
- Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. "Effect of Marathon Group Experience,"
Journal of Counseling Psychology. 19 : 466 - 468 ; September, 1972.
- Shaw, Marvin E. Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior.
New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน
2. แบบบันทึกประจำวัน
3. แบบสอบถามการประหยัด

แบบประเมินพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/.....

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมของนักเรียน ให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

พฤติกรรม คนที่	ข้อของที่มีประโยชน์ และคุ้มค่าเงิน		แบ่งเงินที่ได้รับจาก พ่อแม่กับออมไว้		แบ่งเวลาเรียน กับเวลาเล่นได้		แบ่งเวลาช่วยเหลือ งานของห้องเรียน		ใช้เครื่องเขียน อย่างคุ้มค่า		บิดาและไฟ เมื่อใช้เสร็จ		ดูแลรักษาสาธารณ สมบัติของโรงเรียน		รวม
	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	เหมาะสม	ต้อง ปรับปรุง	
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
-															
-															
55															

แบบบันทึกประจำสัปดาห์

บันทึกการใช้จ่ายประจำสัปดาห์

1. นักเรียนใช้เงินซื้ออะไรบ้างในสัปดาห์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ทำอย่างไรกับเงินที่เหลือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการใช้เงิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

บันทึกการทำกิจกรรมประจำสัปดาห์

1. งานของส่วนรวมที่ได้ทำ

.....

.....

.....

.....

.....

2. การช่วยเหลืองานบ้านที่ได้ทำ

.....

.....

.....

.....

.....

3. การทบทวนบทเรียนที่ได้ทำ

.....

.....

.....

.....

.....

4. กิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการใช้เวลา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

บันทึกการทำกิจกรรมเพื่อเป็นการรักษาส่งของเครื่องใช้ประจำสัปดาห์

1. ภายในสัปดาห์ทำของหายหรือไม่ ☐ ไม่ได้ทำ ☐ ทำหาย

.....

.....

.....

.....

.....

2. บอกสิ่งที่ได้ทำเพื่อเป็นการประหยัดน้ำและไฟ

.....

.....

.....

.....

.....

3. บอกสิ่งที่ได้ทำที่เป็นการรักษาสมบัติส่วนรวม

.....

.....

.....

.....

.....

4. กิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการใช้สิ่งของเครื่องใช้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

แบบสอบถามการประหยัด

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่องการประหยัดเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบตามสถานการณ์ที่กำหนด แต่ละข้อคำถามมี 3 ตัวเลือกให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถามให้ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ต้องการ

1. ในวันเสาร์ที่ผ่านมากุณปั๋พาใหม่ไปซื้อของที่แผนกเครื่องเขียนในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง
คุณปั๋พาใหม่เลือกซื้อของได้ 1 ชิ้น ถ้านักเรียนเป็นใหม่ นักเรียนจะเลือกซื้ออะไร
ก. ไม่บรรทัดลายการ์ตูน เพราะคุนน่ารักดี
ข. ดินสอลายการ์ตูน เพราะแท่งเก๋สั้นมากแล้ว
ค. สติกเกอร์การ์ตูนมาแจกเพื่อน ๆ
2. ตอนเช้าคุนแม่ให้เงินเก่งมาโรงเรียน 30 บาท เมื่อเก่งกลับจากโรงเรียนมีเงินเหลืออยู่ 10 บาท ถ้านักเรียนเป็นเก่ง นักเรียนจะเลือกซื้ออะไร
ก. นำไปซื้อน้ำอัดลม
ข. นำไปซื้อน้ำผลไม้
ค. นำไปซื้อนมเปรี้ยว
3. อาจารย์ให้นักเรียนสะสมเงินโดยหยอดกระปุกออมสิน วันละ 1 บาท ทุก ๆ วัน จนใกล้จะปิดเทอมจึงให้นักเรียนนำเงินในกระปุกออมสินออกมานับได้คุนละ 150 บาท เพื่อน ๆ หลายคนนำเงินทั้งหมดไปฝากออมสิน แต่จิบยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเอาเงินไปทำอะไร ถ้านักเรียนเป็นจิบ นักเรียนจะอย่างไร
ก. น
ข. นำไปฝากออมสินทั้งหมด
ค. นำไปซื้อของเล่นและขนมที่ชอบ
4. เพื่อนของดิก นำสมุดสติกเกอร์เล่มใหม่มาให้ดูและบอกว่าราคา 30 บาท ดิกมีสมุดสติกเกอร์ที่บ้านหลายเล่ม แต่ก็อยากจะได้เล่มใหม่อีก ดิกมีเงินมาโรงเรียน 30 บาท ถ้านักเรียนเป็นดิก นักเรียนจะอย่างไร
ก. นำเงิน 30 บาทที่มีอยู่ฝากเพื่อนซื้อสติกเกอร์
ข. เก็บเงินวันละ 5 บาท จนครบ 30 บาท จึงฝากเพื่อนซื้อ
ค. เก็บเงินไว้ซื้ออาหารรับประทาน กลับไปเล่นสมุดสติกเกอร์ที่บ้าน
5. พลอยมีเงิน 100 บาท พลอยอยากจะน
วาดรูปเล่น ถ้านักเรียนเป็นพลอย นักเรียนจะอย่างไร
ก. นำไปฝากออมสินอย่างที่ดี
ข. นำไปซื้อสมุดวาดรูปเล่นหลาย ๆ แบบ
ค. นำไปซื้อสมุดวาดรูปเล่นที่เหลือนำไปฝากออมสิน

6. คุณพ่อให้เงินเงินไปทัศนศึกษา 150 บาท และบอกว่าถ้ามีเงินเหลือไม่ต้องนำมาคืน
เงินใช้ซื้ออาหารและขนม เหลือเงินกลับบ้าน 100 บาท ถ้านักเรียนเป็นเงิน นักเรียนจะ
ทำอะไรกับเงินที่เหลือ
 - ก. แบ่งไว้ 30 บาท สำหรับหยอดกระปุก อีก 70 บาท ซื้อขนมเลี้ยงเพื่อน ๆ
 - ข. นำไปใส่กระปุกออมสิน
 - ค. นำไปซื้อขนมตอนเย็นเลี้ยงเพื่อน ๆ จนหมด
7. ปีใหม่ปีนี้ คุณพ่อให้มายเลือกซื้อของได้ 1 อย่างตามต้องการ ถ้านักเรียนเป็นมาย
นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ซื้อหุ่นยนต์ตามโฆษณาในโทรทัศน์
 - ข. ซื้อกระเป๋านักเรียนใบใหม่เพราะใบเก่าขาดแล้ว
 - ค. ซื้อหนังสือการ์ตูนยอดฮิต เพราะที่บ้านยังไม่มี
8. อาจารย์ให้เด่นนำเงินมาฝากออมสินที่โรงเรียนทุกเดือน เดือนละเท่าไรก็ได้ ถ้านักเรียน
เป็นเด่น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เก็บเงินที่เหลือจากค่าขนม นำมาฝากออมสิน
 - ข. ขอเงินจากคุณแม่สำหรับนำมาฝาก
 - ค. เดือนไหนมีเงินเก็บเหลือก็นำมาฝาก ถ้าไม่มีเงินเหลือก็ไม่ฝาก
9. น้อยและครอบครัวไปเยี่ยมคุณยายที่ต่างจังหวัด ก่อนกลับคุณยายให้เงินน้อย 500 บาท
คุณพ่อบอกว่า เงินจำนวนนี้น้อยจะนำไปทำอะไรก็ได้ คุณพ่อนุญาต ถ้านักเรียนเป็นน้อย
นักเรียนจะอย่างไรกับเงินจำนวนนี้
 - ก. นำเงินไปซื้อรองเท้าพละคู่ใหม่ เพราะคู่เก่าคับแล้ว
 - ข. นำเงินไปซื้อขนมและของเล่นมาแจกเพื่อน ๆ ตอนเปิดเทอม
 - ค. นำเงินไปซื้อของเล่นใหม่ ๆ ทั้ง ๆ ที่บ้านก็มีของเล่นมากมาย
10. การ์ตูนได้รับเงินจากคุณแม่เป็นค่าขนมที่โรงเรียน 30 บาท ถ้านักเรียนเป็น
การ์ตูน นักเรียนจะใช้จ่ายเงินอย่างไร
 - ก. นำไปซื้อขนม ที่เหลือเอาไปซื้อสติ๊กเกอร์ติดสมุด
 - ข. นำไปซื้อขนมตอนเช้า ที่เหลือนำไปซื้อไม้บรรทัดอันใหม่แทนอันเก่าที่หายไป
 - ค. นำไปซื้อสมุดมาวาดรูปเล่นกับเพื่อน
11. คุณพ่อมาส่งแดงโมที่โรงเรียน เวลา 7.00 น. ทุกวัน สัมโอมาชวนแดงโมไปเล่นก่อน
เดี่ยวค่อยมาจดการบ้าน ถ้านักเรียนเป็นแดงโม นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. จดการบ้านให้เสร็จ แล้วค่อยไปเล่น
 - ข. จดการบ้านเพียงข้อเดียว แล้วรีบลงไปเล่น
 - ค. เล่นกับเพื่อน จดการบ้านตอนโฮมรูมเข้าก็ได้

12. อาจารย์อนุญาตให้นักเรียนทำอะไรก็ได้ ถ้าทำงานในชั่วโมงเสร็จ วาวยังทำไม่เสร็จ แต่เพื่อนคนอื่นทำเสร็จแล้ว ถ้านักเรียนเป็นวาว นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. นั่งดูเพื่อน ู เล่นเกมทายปัญหา
 - ข. นั่งคุยกับเพื่อน แล้วก็ทำงานไปด้วย
 - ค. รีบทำงานให้เสร็จจะได้เล่นเกมลับสมองที่ชอบ
13. น้อยหน้ากลับบ้านประมาณสี่โมงเย็นทุกวัน คุณแม่จะให้รับประทานอาหารเช้าตอนหกโมงเย็น ถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า นักเรียนจะทำอะไรเมื่อกลับถึงบ้าน
 - ก. นั่งดูโทรทัศน์ให้หายเหนื่อย แล้วทำการบ้านรอเวลาอาหารเช้า
 - ข. วิ่งเล่นจนกว่าจะถึงเวลาอาหารเช้า
 - ค. อาบน้ำ ทำการบ้าน ช่วยทำงานบ้าน รอเวลาอาหารเช้า
14. บ้านของน้ำหวานอยู่ใกล้กับโรงเรียน ดังนั้น น้ำหวานจึงกลับมาถึงบ้านเร็ว ทุกวันเมื่อมาถึงบ้าน น้ำหวานจะอาบน้ำ ทำการบ้านเสร็จภายในเวลา 4 โมงเย็น น้ำหวานมีเวลาว่างประมาณ 2 ชั่วโมง ก่อนจะถึงเวลารับประทานอาหารเช้า ถ้านักเรียนเป็นน้ำหวาน นักเรียนจะทำอะไรในช่วงเวลาว่าง
 - ก. นั่งเล่นวิดีโอเกม
 - ข. ช่วยทำงานบ้านเท่าที่จะทำได้
 - ค. ดูโทรทัศน์ ถ้าคุณแม่เรียกให้ช่วยทำงานก็ไปช่วย
15. ต้ม จะปิดและเช็คฝุ่นที่ตู้โชว์ในวันหยุด

ต้อง จะช่วยคุณพ่อล้างรถทุกครั้งที่คุณพ่อขอให้ช่วย

ต่อ จะเล่นกับเพื่อนนอกบ้านทั้งวันในวันหยุด

ถ้าเลือกได้นักเรียนอยากจะเป็นใคร

 - ก. ต้ม
 - ข. ต้อง
 - ค. ต่อ
16. วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์นี้ คุณพ่อ คุณแม่จะพานุ่นไปเที่ยวทะเล พอถึงวันศุกร์ อาจารย์ให้การบ้าน 3 วิชา ถ้านักเรียนเป็นนุ่น นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ทำการบ้านตอนพักกลางวัน และตอนเย็นให้เสร็จ
 - ข. เอาการบ้านไปทำตอนไปเที่ยวทะเลด้วย
 - ค. ไปเที่ยวให้สนุก มาทำการบ้านเข้าวันจันทร์ก็ได้
17. วันจันทร์หน้า อาจารย์นัดทดสอบภาษาไทย ในวันเสาร์เพื่อนโทรศัพท์มาชวนแดงไปว่ายน้ำ แดงอยากจะไปมาก แต่ก็ห่วงเรื่องทดสอบ ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธเพื่อนขอเวลาทบทวนก่อนสอบ
 - ข. ไปว่ายน้ำกับเพื่อนวันเสาร์ วันอาทิตย์ทบทวน
 - ค. ไปว่ายน้ำกับเพื่อนทั้งเสาร์และอาทิตย์

24. คุณพ่อพูดให้ลูก ๆ ฟังว่าเดือนนี้ค่าน้ำที่บ้าน เพิ่มขึ้น 200 บาท ถ้านักเรียนเป็นลูกนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เปิดน้ำแรงเหมือนเดิม เพื่อความสะดวกของตนเอง
 - ข. เวลาใช้น้ำล้างมือหรือสิ่งต่าง ๆ จะค่อย ๆ เปิดน้ำเบา ๆ
 - ค. พยายามใช้น้ำอย่างประหยัดยกเว้นเวลาอาบน้ำเพราะชอบเปิดน้ำแรง ๆ
25. ที่บ้านของก้อย คุณแม่เก็บแกนกระดาษทิชชูไว้เต็มห้องเก็บของไปหมด ถ้านักเรียนเป็นก้อย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. นำแกนกระดาษทิชชู มาทำเป็นของเล่น
 - ข. นำไปให้คนเก็บขยะบางส่วน
 - ค. นำไปทิ้งขยะ เพราะห้องเก็บของจะได้ไม่รกเกินไป
26. ครอบครัวหนึ่งมีลูก 3 คน ลูกคนที่ 1 เปิดโทรทัศน์ขณะเล่นเกมกับน้อง ลูกคนที่ 2 เปิดไฟเฉพาะห้องที่มีคนอยู่ไม่ว่ากลางวันหรือกลางคืน ลูกคนที่ 3 เวลากลางวันจะมานั่งอ่านหนังสือโต้ต้นไม้เพราะเย็นสบายไม่ต้องเปิดเครื่องปรับอากาศ ถ้าเลือกได้ นักเรียนจะเลือกเป็นลูกคนใด
- ก. คนที่ 1
 - ข. คนที่ 2
 - ค. คนที่ 3
27. บิมีผ้าเช็ดตัวผืนเก่ามากอยู่ผืนหนึ่ง วันนี้คุณแม่ซื้อผ้าเช็ดตัวผืนใหม่มาให้บี้ ถ้านักเรียนเป็นบี้ นักเรียนจะทำอย่างไรกับผ้าเช็ดตัวผืนเก่า
- ก. ทำเป็นผ้าเช็ดโต๊ะ
 - ข. เก็บไว้ก่อน เพราะตอนนี้ยังไม่รู้ว่าจะใช้ประโยชน์อะไร
 - ค. เอาไปทิ้งเพราะไม่มีที่เก็บ
28. กร เดินเข้าไปในห้องน้ำนักเรียนชาย ปรากฏว่ามีก๊อกน้ำสำหรับล้างมือเปิดทิ้งอยู่ ถ้านักเรียนเป็นกร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. วิ่งไปบอกให้คนงานรีบมาปิดน้ำ
 - ข. ปิดน้ำทันที แม้ว่าจะไม่ได้เป็นคนเปิด
 - ค. รีบเดินออกไปเรียนเพราะกลัวไปไม่ทัน
29. เช้าวันนี้ แผลเห็นไฟระเบียงตึกเปิดทิ้งอยู่ ยืนดูอยู่ตั้งนานก็ไม่เห็นคนงานมาปิดไฟ ถ้านักเรียนเป็นแผล นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. รีบปิดไฟเพราะสายมากแล้ว
 - ข. เดินไปบอกคนงานว่ามีคนเปิดไฟทิ้งไว้ ช่วยปิดให้ด้วย
 - ค. เดินไปบอกอาจารย์ว่าใครไม่รู้เปิดไฟทิ้งไว้ หาตัวไม่พบ

ภาคผนวก ข
โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัด

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
1	ปฐมนิเทศ และสร้าง สัมพันธภาพ	“ฉันเป็น เพื่อนเธอ”	1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยให้กับนักเรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อสร้างบรรยากาศ ที่เป็นกันเองในกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนได้ เข้าใจจุดมุ่งหมายกฎ- เกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจน บทบาทหน้าที่ในฐานะ สมาชิกของกลุ่ม	1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำ ตนเอง แล้วใช้กิจกรรม เป็นสื่อในการสร้างความ คุ้นเคยระหว่างสมาชิก ในกลุ่มซึ่งกิจกรรมนี้มี ชื่อว่า “เกม ฉันเป็น เพื่อนเธอ” มีขั้นตอน ดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่ง เป็นรูปวงกลม 1.2 ผู้วิจัยแจกห่อ ของขวัญให้นักเรียน คนละ 1 ชิ้น 1.3 เมื่อผู้วิจัยให้ สัญญาณเริ่ม ให้นักเรียน แกะห่อของขวัญที่ตนเอง ได้รับพร้อมกัน ซึ่งภายใน จะเป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่ แตกต่างกัน เช่น แปรง สีฟัน ยาสีฟัน ข้อน ส้อม กุญแจ ลูกกุญแจ เป็นต้น หลังจากนั้นให้ นักเรียนรีบหาคู่ของตน เช่น แปรงสีฟัน คู่กับ ยาสีฟัน ข้อนคู่กับส้อม เป็นต้น 1.4 เมื่อนักเรียน แต่ละคนได้คู่ของตน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
				แล้วให้แต่ละคู่สัมภาษณ์ ในหัวข้อต่อไปนี้ - สิ่งที่ชอบ - สิ่งที่ไม่ชอบ - งานอดิเรก - ในอนาคตอยากเป็นอะไร - คิดอย่างไรกับคำว่า“เพื่อน” โดยให้นักเรียนแต่ละคน พยายามจำข้อมูลของเพื่อน ให้แม่นยำที่สุด 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ ออกมาแนะนำตัวโดยให้ผลัด กันแนะนำคู่ของตน 1.6 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้แสดงความคิด เห็นจากการทำกิจกรรม 2. ผู้วิจัยสนทนากับ นักเรียนในกลุ่ม สร้างความ คุ้นเคยและความเป็นกันเอง พร้อมกับให้ข้อคิดเพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยชี้แจงจุด มุ่งหมาย วิธีการและกฎ ระเบียบในการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม ตลอดจน บทบาทหน้าที่ของสมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิก ซักถามจนเข้าใจ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
2	ความหมายของการประหยัด	“หยิบไวใจประหยัด”	เพื่อให้นักเรียนได้รู้ความหมายและลักษณะที่สำคัญของการประหยัด	4. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียน พร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 2-15 ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นการมีส่วนร่วม</u> ให้สมาชิกเข้าร่วม
3	การประหยัดเงิน	“บทเรียนของบอส”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้จ่ายเงินประหยัด โดยการไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา	กิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ผู้วิจัยกำหนดให้ 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน
4	การประหยัดเงิน	“จ่ายตลาด”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด โดยการซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าเงินที่เสียไป	3. <u>ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากกิจกรรมแล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้
5	การประหยัดเงิน	“ฟักทองวิเศษ”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดเงินโดยการเก็บ	ในชีวิตประจำวัน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
6	คุณค่าของเวลาและการประหยัดเวลา	“หมูเอ๋ย หมูแดง”	ออมและเห็นประโยชน์ของการเก็บออมเงิน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและรู้จักการแบ่งเวลาให้เหมาะสม โดยเฉพาะการแบ่งเวลาเรียนกับเวลาในการเล่น	3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดเห็นต่าง ๆ และผลสรุปของสมาชิกให้ชัดเจน เน้นให้สมาชิกเห็นประโยชน์จากการนำความคิดเห็นต่าง ๆ ที่กลุ่มได้ช่วยกันสรุปไปใช้ในชีวิตประจำวัน
7	การประหยัดเวลา	“ธูระไม่ใช่”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการแบ่งเวลาเพื่อช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน)	4. <u>ขั้นประเมินผล</u> ให้สมาชิกร่วมกันประเมินผลของการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มด้วยการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ
8	การประหยัดเวลา	“เรื่องของธง”	เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแบ่งเวลาให้เหมาะสม โดยเฉพาะการแบ่งเวลาทบทวนบทเรียน	
9	การประหยัดเวลา	“หนูอ้อ กวาดบ้าน”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์โดยการแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน	
10	คุณค่าของสิ่งของเครื่องใช้และการประหยัด	“ตะกร้าของหาย”	เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งของเครื่องใช้และเห็นประโยชน์	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
11	สิ่งของเครื่องใช้	“ช่วยอธิบายด้วย”	ของการใช้เครื่องเขียนอย่างคุ้มค่า เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดน้ำ โดยการปิดน้ำเมื่อใช้เสร็จ	
12	การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้	“ปิดฉันทนน้อย”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดไฟฟ้าโดยการปิดไฟเมื่อใช้เสร็จ	
13	การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้	“ภาพพิศวง”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ โดยการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน	
14	การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้	“นักประดิษฐ์หัวใส”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งของที่ชำรุดหรือเหลือใช้มาซ่อมแซมและดัดแปลงให้เกิดประโยชน์	
15	ประโยชน์ของการประหยัด	“หมู่บ้านแสนประหยัด”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักประโยชน์ของการประหยัดและนำความรู้เรื่องการประหยัดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	
16	ปัจฉิมนิเทศ	“ดูกติกาตัวแทน”	เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึเกี่ยวกับ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและสรุปผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินกิจกรรม
				2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียนหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนความตั้งใจของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในเรื่องของการประหยัด 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 40 นาที ระหว่างการทดลองผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำการบันทึกประจำวันสัปดาห์ (Self-Report) รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดของตนเอง และเก็บข้อมูลทุกสัปดาห์เพื่อดูการพัฒนาของพฤติกรรม

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
3. ประเมินผลจากการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการประหยัด ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง การปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ฉันเป็นเพื่อนเธอ

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในกลุ่ม
 3. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมายกฎเกณฑ์ต่าง ๆ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจนวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ห่อของขวัญบรรจุด้วยสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ช้อน ส้อม คุกกี้ แยม ลูกอม ดินสอ ยางลบ จานรองแก้ว แก้ว หวี กระดาษ
2. นกหวีด
3. ตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ฉันเป็นเพื่อนเธอ” โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นรูปวงกลม
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกห่อของขวัญให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น
 - 1.3 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่ม ให้นักเรียนแกะห่อของขวัญที่ตนเองได้รับ ซึ่งภายในจะเป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่แตกต่างกัน เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ช้อน ส้อม คุกกี้ แยม ลูกอม ดินสอ ยางลบ เป็นต้น หลังจากนั้นให้นักเรียนรีบหาคู่ของตน เช่น แปรงสีฟัน คู่กับ ยาสีฟัน ช้อนคู่กับ ส้อม เป็นต้น เนื่องจากมีจำนวน 15 คน จะมีกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวน 3 คน
 - 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนพบคู่ของตนแล้ว ให้แต่ละคู่สัมภาษณ์ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.4.1 สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ
 - 1.4.2 งานอดิเรก
 - 1.4.3 ในอนาคตอยากเป็นอะไร
 - 1.4.4 คิดอย่างไรกับคำว่า “เพื่อน”

โดยให้นักเรียนแต่ละคนพยายามจำข้อมูลของเพื่อนให้แม่นยำที่สุด ในกลุ่มที่มี 3 คน ให้สลับกันสัมภาษณ์

- 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมาแนะนำตัวโดยให้ผลิตภัณฑ์แนะนำคู่ของตน

- 1.6 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนในกลุ่มเพื่อให้เกิดความเป็นกันเองและกล่าวสรุป
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม
3. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วิธีการ และกฎระเบียบในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและ
เปิดโอกาสให้สมาชิกถามจนเข้าใจ
4. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายการ
เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง ความหมายของการประหยัด

ชื่อกิจกรรม “หยิบไว ใจประหยัด”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้รู้ความหมายและลักษณะที่สำคัญของการประหยัด

อุปกรณ์ 1. รูปภาพ 9 ภาพ 2. ชิ้นส่วนของข้อความตัดเป็นบัตรคำเล็ก ๆ

3. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

1.2 ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่น เกม “หยิบไว ใจประหยัด” ดังนี้

1.2.1 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน เพื่อเป็นคนวิ่งไปหยิบภาพ
ตัวแทนกลุ่มจะมายืนอยู่ที่เส้นที่กำหนด

1.2.2 เมื่อได้ยินสัญญาณ ให้ตัวแทนรีบวิ่งออกไปหยิบภาพที่วางไว้
ด้านหน้าให้เร็วที่สุด โดยมีข้อแม้ว่า ภาพนั้นจะต้องเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดด้านหลัง
ภาพจะมีชิ้นส่วนของข้อความซ่อนอยู่ ถ้าหยิบผิดให้ออกไปหาใหม่จนกว่าจะพบ เมื่อหยิบภาพ
ได้แล้ว ให้รีบวิ่งกลับมาที่กลุ่ม

1.2.3 สมาชิกในกลุ่มทุกคนช่วยกันเรียงข้อความด้านหลังภาพให้ได้
ใจความ

1.2.4 ผลการแข่งขันจะดูที่ ความเร็วและความถูกต้องของการหยิบภาพ
และการเรียงข้อความ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 การประหยัดหมายถึงอะไร

2.1.2 นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำความรู้เรื่องการประหยัดไปใช้ในชีวิต
ประจำวันได้อย่างไร

2.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การประหยัดช่วยให้คนเรารู้จักพอเพียงและมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามสภาพของตน

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัด และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

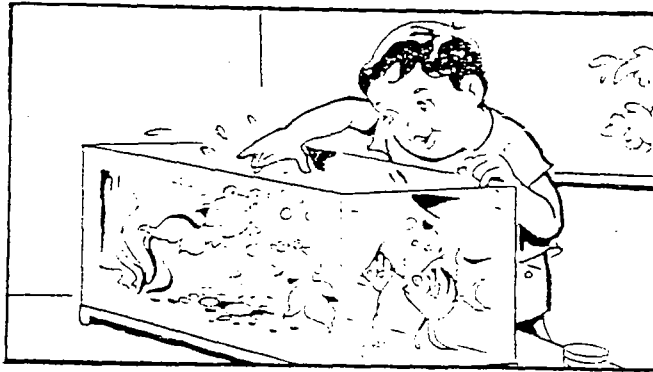
4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

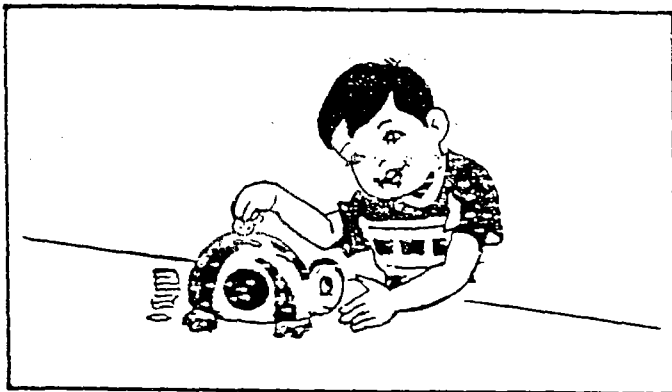
4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

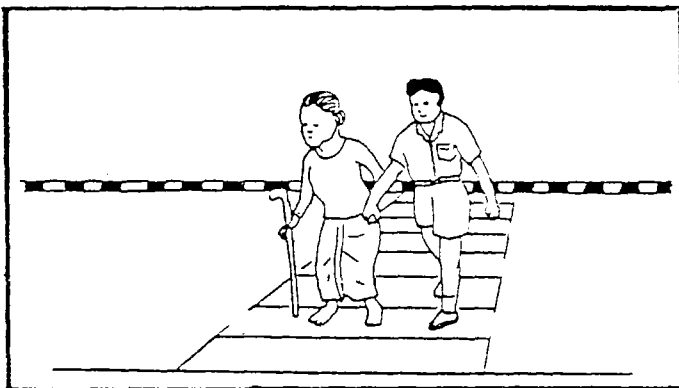
1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

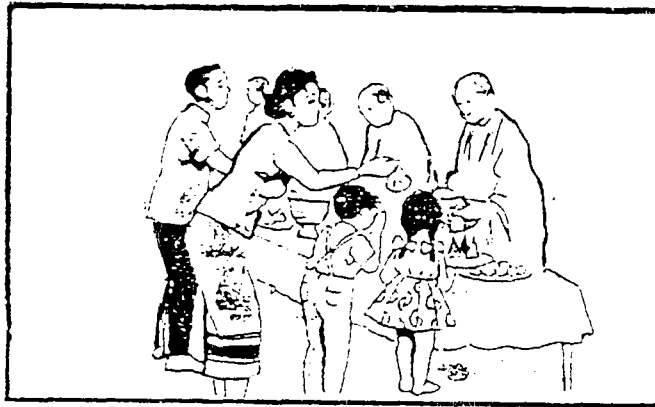
1. ภาพเด็กให้อาหารปลา

2. ภาพเด็กหยอดกระปุกออมสิน เกี่ยวข้องกับการประหยัดเงิน มีข้อความด้าน
หลังภาพ ตัดเป็นชิ้นส่วนเล็ก ๆ 5 ส่วนดังนี้
“การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักใช้ จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์ เหมาะกับเงินที่ได้รับ”

3. ภาพเด็กจูงคนแก่ข้ามถนน

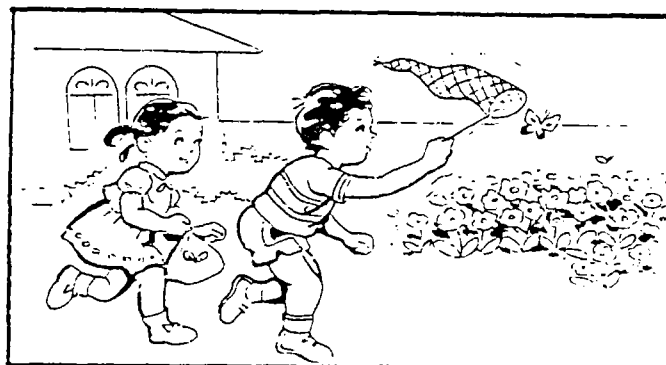

4. ภาพเด็กใส่บาตร

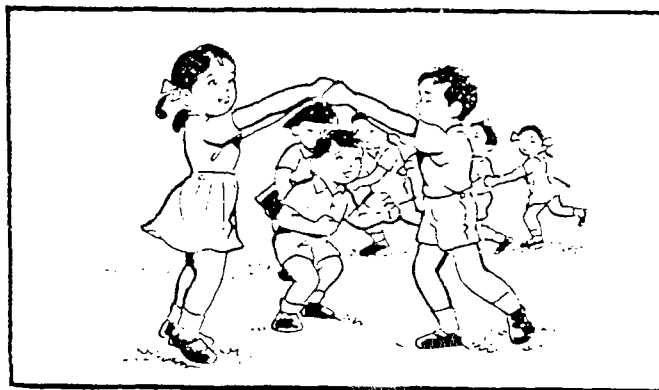

5. ภาพเด็กช่วยทำงานบ้าน เกี่ยวข้องกับการประหยัดเวลา มีข้อความด้านหลังภาพ
ตัดเป็นชิ้นส่วนเล็ก ๆ 5 ส่วนดังนี้

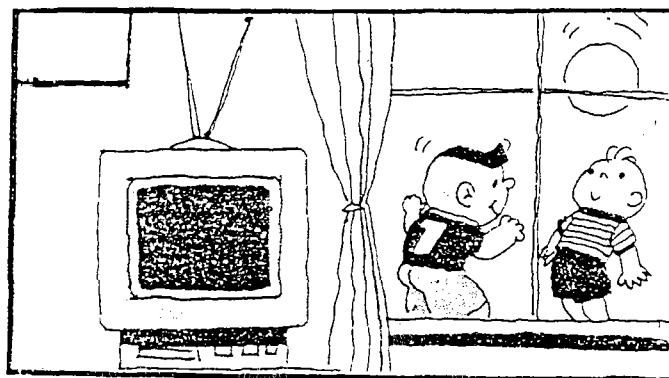
“การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักใช้ เวลาของตน ให้เกิดประโยชน์ที่สุด”

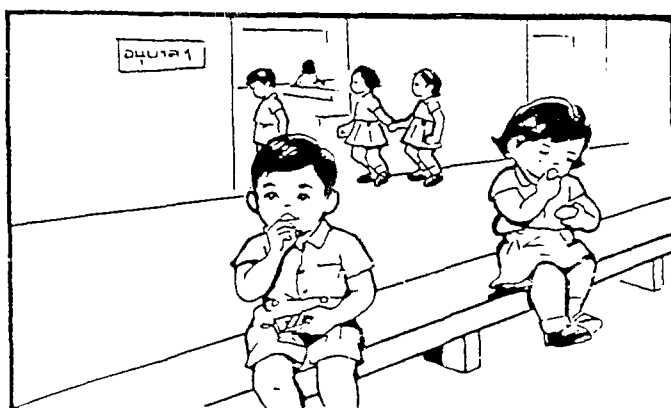
6. ภาพเด็กวิ่งไล่จับผีเสื้อ

7. ภาพเด็กวิ่งเล่นกับเพื่อน

8. ภาพเด็กปิดโทรทัศน์ในขณะที่เล่น เกี่ยวข้องกับการประหยดสิ่งของเครื่องใช้
มีข้อความด้านหลังภาพ ดัดเป็นชิ้นส่วน 5 ส่วนดังนี้
“การประหยดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้ สิ่งของเครื่องใช้ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า”

9. ภาพเด็กต่างคนต่างนั่งรับประทานขนม

ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง การไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา

ชื่อกิจกรรม “บทเรียนของบอส”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เงินอย่างประหยัด โดยการไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “บทเรียนของบอส”
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้นักเรียนอ่าน และขออาสาสมัครมาแสดงบทบาทตามที่กำหนด โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที
 - 1.3 กำหนดให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์โดยสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ กลุ่มละ 7 - 8 คน
 - 2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้เป็น

- 2.2.1 หลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของบอส” แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร
- 2.2.2 การกระทำของบ๊ิก เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.2.3 นักเรียนจะทำอย่างบอสหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.2.4 บาสเป็นคนอย่างไร
- 2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.4 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เป็นผลดีและผลเสียของการประหยัด
- 2.5 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม

เช่น

- คนเราทุกคนไม่จำเป็นจะต้องมีของเล่นเหมือนกัน
- การจะซื้อของสิ่งใดควรคิดให้รอบคอบเสียก่อนเพื่อประโยชน์ของตนเอง

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของ

ผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องของการประหยัดเงิน โดยการไม่ซื้อของเล่นตามผู้อื่นหรือตามคำโฆษณา และสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “บทเรียนของบอส”

บิก บอส และบาส เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกัน เขาเรียนอยู่ในชั้น ป.3/1 คุณพ่อของ บิกทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยทุก ๆ วัน เขาจะได้รับเงินค่าขนมมาโรงเรียนวันละ 30 บาท บิกมาโรงเรียนพร้อมกับคุณพ่อ และเดินเข้ามาในโรงเรียนเอง ทุก ๆ เช้าเขาจะผ่านร้านขายของ ในมหาวิทยาลัย บิกจะแวะที่ร้านขายของทุกวัน เขามักจะซื้อขนมและของเล่นที่มีโฆษณา โทรทัศน์มาอวดเพื่อน ๆ อยู่เสมอ

ส่วนบอส และบาส คุณพ่อจะมาส่งที่โรงเรียนเอง เขาไม่มีโอกาสได้ออกไปนอก โรงเรียนตามลำพัง ทุกวันบิกจะมีของเล่นเช่น ตัวหุ่นพลาสติก สติกเกอร์แม่เหล็ก มาอวดบอส และบาส บอสอยากได้ของเล่นแบบบิกบ้าง แต่ตัวเองไม่มีโอกาสออกไปที่ร้านขายของใน มหาวิทยาลัย เขาจึงฝากบิกซื้อของเล่นอยู่เสมอด้วยเงินค่าขนมของเขา ส่วนบาสคิดว่าของเล่นพวกนี้ไม่จำเป็นเพราะตัวเขาเองก็มีของเล่นที่บ้านอยู่มากมาย และเงินที่คุณแม่ให้มาเขาจะต้อง เก็บไว้ซื้ออาหารรับประทานตอนเย็น

ทุกเย็นคุณพ่อจะมารับบอสกลับบ้านเร็ว ถึงแม้บอสจะไม่มีเงินเหลือ เขาก็ไม่เดือดร้อน เพราะสามารถกลับไปรับประทานอาหารที่บ้านได้ เย็นวันศุกร์ฝนตกกรดติดมาก ห้าโมงเย็นแล้ว คุณพ่อก็ยังไม่มารับบอส บอสหิวมาก แต่เขาไม่มีเงินเหลือที่จะซื้ออาหารได้เพราะได้ฝากบิกซื้อ ของเล่น บอสได้แต่มองเพื่อนคนอื่น ๆ รับประทานอาหารด้วยความทรมาน ส่วนตัวเขามีแต่ หุ่นพลาสติกเต็มกระเป๋าไปหมด

บาสยังไม่กลับบ้านเพราะคุณพ่อของเขายังไม่มารับเหมือนกัน เขาเห็นบอสนั่ง หน้าเศร้ามองคนอื่น ๆ รับประทานอาหาร เขาจึงแบ่งขนมของเขาให้บอสรับประทาน บอสกล่าว ขอบใจบาสและบอกว่า ของเล่นในกระเป๋าช่วยเขายามหิวไม่ได้เลย ต่อไปนี้เขาจะไม่ซื้อของเล่น ตามคนอื่นหรือตามคำโฆษณาอีกแล้ว

บทบาทของบิก

สมมติให้ฉันซื้อบิก ฉันมักจะซื้อขนมและของเล่น เช่น หุ่นพลาสติก สติกเกอร์ แม่เหล็กตามโฆษณาในโทรทัศน์มาอวดเพื่อน ๆ เสมอ แม้ว่าขนมหรือของเล่นนั้นจะไม่มีประโยชน์ แต่ฉันก็ชอบที่จะซื้อเพราะจะได้ดูทันสมัยกว่าเพื่อน ๆ และฉันก็จะมาชวนเพื่อน ๆ ให้ซื้อของเล่นอย่างฉันบ้าง จะได้มาเล่นด้วยกัน

บทบาทของบอส

สมมติให้ฉันซื้อบอส ฉันอยากได้ของเล่นแบบบิกเพราะเคยเห็นในโฆษณาโทรทัศน์ ฉันจึงฝากบิกซื้อของเล่นอย่างนั้นบ้าง ฉันไม่เคยมีเงินเหลือถึงตอนเย็นเลย วันหนึ่งคุณพ่อมารับกลับบ้านช้า ฉันหิวมาก แต่ก็ไม่มีเงินซื้ออาหารจึงได้แต่นั่งมองเพื่อน ๆ รับประทานอาหาร ฉันรู้สึกท้อใจที่เอาเงินไปซื้อของเล่นหมด เมื่อบอสแบ่งขนมให้ฉันรับประทาน ฉันกล่าวขอใจและบอกว่าต่อไปนี้จะไม่ซื้อของเล่นตามคนอื่นหรือตามคำโฆษณานี้ต่อไป

บทบาทของบาส

สมมติให้ฉันซื้อบาส ฉันเป็นคนประหยัด พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่แล้ว ฉันจะใช้เงินที่คุณแม่ให้มาเพื่อซื้ออาหารที่มีประโยชน์รับประทาน แม้ว่าบิกจะมาชวนให้ซื้อของเล่นที่มีในโฆษณาโทรทัศน์ ฉันก็ไม่สนใจเพราะคิดว่า มันไม่จำเป็น ฉันจึงมีเงินเหลือทุกเย็น เย็นวันหนึ่งฉันเห็นบอสนั่งหน้าแคร่มองดูเพื่อนรับประทานอาหาร ฉันจึงแบ่งขนมของฉันให้บอสรับประทาน

บทบาทของเพื่อน ๆ (5 คน)

สมมติให้ฉันเป็นเพื่อนนักเรียน ตอนเย็นหลังโรงเรียนเลิก พวกเรานั่งรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อยในโรงอาหาร

ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง การซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าเงิน

ชื่อกิจกรรม “จ่ายตลาด”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด โดยการซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าเงินที่เสียไป

อุปกรณ์

1. เงินจ
2. สิ่งของ ได้แก่ ขวดน้ำหวาน ขนม ดินสอ สมุด ของเล่น เป็นต้น
3. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน ที่เหลืออีก 3 คน จะเป็นแม่ค้า พ่อค้า ชาย ขนม เครื่องเขียน และของเล่น

1.2 ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่นเกม “จ่ายตลาด” ดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยจะแจกเงินจำลองให้แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 30 บาท

1.2.2 เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มให้ไปจ่ายตลาดในจุดที่กำหนด

1.2.3 ใช้เวลาในการไปจ่ายตลาด 3 นาที

1.2.4 สมาชิกทุกคนไปจ่ายตลาดพร้อมกัน ปรีกษาหารือกันได้

1.2.5 เมื่อจ่ายตลาดเสร็จให้รีบกลับไปที่เดิมให้ทันเวลา

1.2.6 ผลการแข่งขันจะดูที่ความเร็วและค่าคะแนนที่มีอยู่ในสิ่งของแต่ละชิ้น ค่าคะแนนในสิ่งของแต่ละชิ้น จะดูที่ประโยชน์

1.2.7 ตัดสินการแข่งขันการจ่ายตลาด

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 เหตุผลที่ทำให้กลุ่มได้คะแนนมาน้อย

2.1.2 พอใจกับการจ่ายตลาดครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.3 ถ้าให้ไปจ่ายตลาดใหม่อีกครั้ง นักเรียนจะเลือกซื้ออะไรบ้าง

เพราะเหตุใด

2.2 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยคอยสรุปซักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การคิดให้รอบคอบก่อนการใช้จ่ายเงิน จะทำให้เรามีเงินเหลือใช้เมื่อเวลาจำเป็น

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดเงินโดยการซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าเงิน สรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง การเก็บออมเงิน

ชื่อกิจกรรม “ฟักทองวิเศษ”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดเงิน โดยการเก็บออมและเห็นประโยชน์ของการเก็บออมเงิน

อุปกรณ์

1. หุ่นตุ๊กกระต่าย
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยนำหุ่นตุ๊กกระต่ายมาให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่า “หุ่นนี้ทำมาจากอะไร”

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนขีดหุ่นตุ๊กกระต่าย เรื่อง ฟักทองวิเศษ โดยผู้วิจัยเป็นคน

บอกบท

1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นโตโต้ นักเรียนจะโกรธใจหรือไม่ เพราะอะไร

2.2.3 ถ้านักเรียนเป็นโตโต้ นักเรียนจะทำอะไรต่อไป

2.2.4 นักเรียนจะอย่างไร จึงสามารถออมเงินได้

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ซักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับ แนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม

เช่น การรู้จักเก็บออมเงินที่เหลือใช้ จะทำให้เรามีเงินไว้ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น

ผู้วิจัย 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดเงิน โดยการเก็บออมเงิน และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

นิทานเรื่อง ฟักทองวิเศษ

โตโต้เป็นลูกหมี มีของเล่นเป็นรถเก๋า ๆ คันหนึ่ง โจโจ้เป็นลูกกระต่ายมีของเล่นเป็นตุ๊กตามอม ๆ ตัวหนึ่ง โจโจ้กับโตโต้ นำของเล่นมาเล่นด้วยกันทุกวัน

วันหนึ่งโจโจ้ล้มตุ๊กตาตัวใหญ่ตัวใหม่มาอวดโตโต้

“โตโต้ สวยไหม เราซื้อใหม่”

“โจโจ้เอาสตางค์ที่ไหนไปซื้อ ราคาต้องแพงมากเลยแน่ ๆ”

“สตางค์ของเราเอง” โจโจ้ตอบ แต่โตโต้ไม่เชื่อ โตโต้สงสัยจริง ๆ ว่าโจโจ้เอาเงินที่ไหนไปซื้อตุ๊กตา

“เจ้าหมียวแกตามโจโจ้ไปที่บ้านนะ ไปดูซิ โจโจ้เอาเงินจากไหนมาซื้อตุ๊กตา”

โจโจ้ล้มฟักทองจากตู้เสื้อผ้า เอียงแล้วเขย่าเบา ๆ ทันใด เหรียญเงินก็ร่วงมาจากผลฟักทอง

“ฉันรู้แล้ว โจโจ้เอาเงินมาจากไหน” เจ้าหมียวกลับไปบอกโตโต้

“โจโจ้ เขามีฟักทองวิเศษ พอเขย่าก็จะมีเหรียญร่วงจากผลฟักทองด้วยละ”

โตโต้อยากได้ฟักทองวิเศษ จึงเอ่ยปากขอกับโจโจ้

“เอาไปเลย ฉันมีตั้งสองลูกนะ” โจโจ้ให้ฟักทองอมสินแก่โตโต้ผลหนึ่ง

โตโต้นำฟักทองวิเศษกลับมาถึงบ้าน เขาก็รีบเขย่าผลฟักทอง เขย่าจนเมื่อยก็ยังไม่เห็นเหรียญร่วงจากผลฟักทองสักที

“เจ้าโจโจ้ต้องหลอกเราหน่อย ลูกนี้ไม่ใช่ฟักทองวิเศษนี่”

“โธ่...โตโต้ ฟักทองของฉันและลูกที่ให้เธอนะ ไม่ใช่ฟักทองวิเศษมันคือกระปุกอมสินนะ เวลาที่โจโจ้มีเงินเหลือจากโรงเรียน โจโจ้ก็เอามาหยอดสะสมไว้ในฟักทองนี้แหละ พอเต็มกระปุกก็เทออกมา แล้วก็เอาไปซื้อตุ๊กตาไงเล่า” โจโจ้อธิบาย

“เรื่องเป็นอย่างนี้เอง ... ฉันต้องขอโทษเธอด้วยนะ ฉันจะเก็บเงินบ้าง”

โตโต้กลับมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง “ลูกได้เพื่อนดี และถ้าลูกออมเงินตั้งแต่วันนี้ โตขึ้นลูกก็จะมีเงินมากเป็นเศรษฐีแน่นอน” พ่อกับแม่บอกกับโตโต้

ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง คุณค่าของเวลาและการแบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่น

ชื่อกิจกรรม “หมูเอ๋ย หมูแดง”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของเวลา
2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแบ่งเวลาให้เหมาะสม โดยเฉพาะการแบ่งเวลาเรียนกับเวลาในการเล่น

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “หมูเอ๋ย หมูแดง”
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่า “คิดอย่างไรกับข้อความที่ว่า เวลาไม่ย้อนกลับมาและไม่เคยรอใคร”

1.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “หมูเอ๋ย หมูแดง” เพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นหมูแดง นักเรียนจะอย่างไร

2.2.3 ถ้าเลือกได้ นักเรียนอยากจะเป็นหมูแดงหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.4 นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนในการเล่นอย่างไร จึงจะไม่เสีย

การเรียน

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น เวลาเป็นสิ่งที่มีความค่าสำหรับเรา เพราะเวลาไม่เคยหวนกลับมาหาใคร ดังนั้น เราจึงควรแบ่งเวลาให้เหมาะสมในการทำสิ่งต่าง ๆ

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องของคุณค่าของเวลาและการประหยัดเวลา โดยการแบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่น และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง “หมูเอ๋ย หมูแดง”

หมูแดงคิดอยู่เสมอว่าเป็นเด็กก็ต้องเล่น เพราะการเล่นทำให้หมูแดงมีความสุขที่สุด เข้าวันนี้ชั่วโมงคณิตศาสตร์ หมูแดงชวนลูกปลาแอบเล่นเกมเขาวงกต อาจารย์ไม่ทันเห็นสนุกดีจริง ๆ ตอนบ่ายอาจารย์สั่งให้ทำภาษาไทย หมูแดงก็นำสมุดมาวาดรูปเล่นเพลินไปเลย เล่นไปเล่นมาโรงเรียนเลิกแล้ว ขณะที่รอคุณพ่อมารับกลับบ้าน ลูกปลาชวนไปวิ่งเล่นที่สนามทำให้ทำการบ้านไม่เสร็จ

ตอนหัวค่ำขณะที่หมูแดงยังทำการบ้านอยู่ ลูกปลาโทรมาบอกว่าพรุ่งนี้อาจารย์จะทดสอบเขียนคำยาก หมูแดงจำไม่ได้ว่าอาจารย์บอกหรือเปล่า หมูแดงจะทำอย่างไรดี การบ้านก็ยังไม่เสร็จ งานที่ค้างก็ต้องทำ จะเอาเวลาที่ไหนมาทบทวนคำศัพท์ที่จะทดสอบพรุ่งนี้

นำเสนอสารหมูแดง

ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง การแบ่งเวลาช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน)

ชื่อกิจกรรม “ธุระไม่ใช่”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการแบ่งเวลา เพื่อช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน)

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “ธุระไม่ใช่”

2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้นักเรียนอ่านและขออาสาสมัครมาแสดงบทบาทตามที่กำหนด

1.2 กำหนดให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.2.1 หลังจากดูการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “ธุระไม่ใช่” แล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร

2.2.2 นักเรียนสนับสนุนเหตุผลของแนน หรือนุ่น เพราะเหตุใด

2.2.3 ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ด้วย นักเรียนจะอย่างไร

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.4 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการช่วยเหลืองานของห้องเรียนแลกเปลี่ยนกัน

2.5 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม เช่น เวลาเป็นของสิ่งที่มีค่า การแบ่งเวลาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมจะทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจ

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

ผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องของการประหยัดเวลา โดยการแบ่งเวลาช่วยเหลืองานของส่วนรวม (ห้องเรียน) และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง “ธูระไม่ใช่”

ภายในห้องเรียนชั้น ป.3/1

อาจารย์ - วันนี้หมดเวลาแล้ว ตอนกลางวันนี้นักเรียนอย่าซุกซนมากเกินไปนะคะ
ห้องเรียนของเรามีของมากมาย เล่นแล้วก็อย่าลืมเก็บ รอให้เวรมาทำอย่างเดียวก
จะไม่เพียงพอ พวกเราต้องช่วยกันนะคะ อย่าลืมว่าห้องเรียนก็เหมือนบ้านของ
พวกเราทุกคน เอาละจะ ไปพักได้

หัวหน้าห้อง - นักเรียนทั้งหมดทำความเคารพ

นักเรียน - ขอบคุณค่ะ (ครับ) อาจารย์

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ณ ห้องเรียนชั้น ป.3/1 มีนักเรียน 4 - 5 คน
นั่งเล่นอยู่ในห้องเรียน

แนน : นุ่น ๆ ลงไปเล่นที่ลานใต้ถุนตึกกันไหม

นุ่น : ไป แต่เดี๋ยวก่อนนะแนน มาช่วยกันจัดหนังสือนิทานก่อน มันรกไปหมดแล้ว

แนน : ทำไม เราจะต้องจัดด้วย เราไม่ได้ทำรึนี่ คุณแม่ส่งเรามาเรียนหนังสือนะ
ไม่ได้ส่งมาฝึกจัดหนังสือ

นุ่น : แต่ห้องนี้เป็นห้องเรียนของพวกเรานะแนน ถ้าหนังสือถูกทิ้งเกลื่อนกลาด
ไม่มีคนจัด อีกหน่อยมันก็จะขาดและพวกเราก็จะไม่มีอ่าน

แนน : ธูระไม่ใช่ เธอจะเจ้าก็เจ้าการ ชอบทำโน่นทำนี่ให้วุ่นวายไปหมด อยู่เฉย ๆ นะ
สบายดีอยู่แล้ว หาเรื่องให้เหนื่อยทำไม อย่างเรื่องช่วยทำความสะอาดอีก เหวเรา
ก็มีอยู่แล้ว นุ่นจ่านุ่น เชื่อฉันสิ เวลานี้มันตอนพักนะ ไปวิ่งเล่นให้สนุกดีกว่า

นุ่น : ไปเล่นนะไปแน่ แต่มาช่วยกันจัดนิทานก่อนดีกว่า คนที่เป็นเวรเขาก็ยังไม่ขึ้นมา
ช่วยกันไม่เห็นจะเสียหายอะไรเลย

แนน : เสียชิจะ

นุ่น : เสียอะไรหรือนแนน

แนน : เสียเวลาเล่นอย่างไรละ เพราะเดี๋ยวมืดเวลาพักแล้ว เราก็จะต้องเรียนหนังสือ
กันต่อ

นุ่น : คุณแม่บอกว่า ถ้าเรารู้จักแบ่งเวลาส่วนหนึ่งช่วยเหลืองานของส่วนรวม จะทำให้
เราเป็นคนที่มีประโยชน์แก่สังคม

แนน : คิดอย่างนุ่นก็อดเล่นกันพอดี ธูระไม่ใช่

บทบาทของแนน

สมมติว่าฉันชื่อแนน ฉันไม่เคยช่วยงานของห้องเลย เพราะฉันคิดว่า เวลาพักเป็นเวลาที่เรากำลังเล่นให้สนุก เพราะเมื่อถึงเวลาเรียนแล้ว เราจะมาเล่นไม่ได้ส่วนเรื่องจัดหนังสือนิทาน ทำความสะอาดห้อง ถึงฉันไม่ทำ ก็มีเพื่อนคนอื่นทำเยอะแยะ

บทบาทของนุ่น

สมมติว่าฉันชื่อนุ่น เมื่อมีเวลว่างฉันมักจะแบ่งเวลาช่วยเหลืองานของห้องเรียนเสมอ เช่น ช่วยจัดหนังสือนิทาน เก็บขยะ จัดโต๊ะเก้าอี้ เพราะฉันคิดว่า การแบ่งเวลาช่วยเหลืองานของส่วนรวม ทำให้เรามีความภาคภูมิใจ

บทบาทของอาจารย์

สมมติว่าฉันเป็นอาจารย์ ฉันพยายามให้นักเรียนทุกคนช่วยเหลืองานของห้องเรียน ไม่นิ่งดูตาย ให้เด็กรักห้องเรียนเหมือนบ้าน ทำห้องเรียนให้น่าอยู่

บทบาทของหัวหน้าห้อง

สมมติว่าฉันเป็นหัวหน้าห้อง ฉันมีหน้าที่คอยดูแลเพื่อน ๆ และคอยเป็นตัวแทนบอกทำความเข้าใจอาจารย์ตอนต้นและท้ายชั่วโมงเรียน

บทบาทของเพื่อนนักเรียน (5 คน)

สมมติว่าฉันเป็นนักเรียนชั้น ป.3/1 ตอนพักกลางวัน ฉันไม่อยากไปวิ่งเล่นข้างล่างก็นั่งอ่านหนังสือ เล่นเกม หรือนั่งคุยกันอยู่ในห้องเรียน

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง การแบ่งเวลาทบทวนบทเรียน

ชื่อกิจกรรม “เรื่องของ ชง”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแบ่งเวลาให้เหมาะสมโดยเฉพาะการแบ่งเวลาทบทวนบทเรียน

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง “เรื่องของ ชง”
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ “การสอบ”
 - 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกกรณีตัวอย่าง “เรื่องของ ชง” เพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษา

และแสดงความคิดเห็น

- 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

- 2.1.1 นักเรียนคิดว่า ชงจะสอบได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.1.2 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้
- 2.1.3 นักเรียนคิดว่า การที่ชงไม่อ่านหนังสืออย่างมาก ก่อนสอบ ถูกหรือ

ผิด เพราะอะไร

- 2.1.4 ถ้านักเรียนเป็นชง นักเรียนจะทำอย่างไรในเรื่องนี้หรือไม่

เพราะเหตุใด

- 2.2 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัยคอยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม

เช่น

- การรู้จักแบ่งเวลาทบทวนบทเรียน จะทำให้เราประสบความสำเร็จในการเรียนโดย

ไม่ยาก

- การตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท จะทำให้เราประสบความสำเร็จ

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุป
ของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่อง
การประหยัดเวลา โดยการแบ่งเวลาทบทวนบทเรียน และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสารกรณีตัวอย่าง “เรื่องของธง”

เด็กชายธง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุก ๆ วันเมื่อกลับถึงบ้าน ธงจะรีบอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ทำการบ้าน เมื่อทำเสร็จเขาก็จะทบทวนเรื่องที่เรียนมา ขณะที่รอคุณแม่ทำอาหารเย็น

เช้าวันจันทร์ อาจารย์ของธงบอกว่า ขอให้ทุกคนอ่านหนังสือมาก ๆ เพราะใกล้จะสอบอยู่แล้ว ตอนนี้ทุกคนอ่านหนังสือกันอย่างหนัก ไม่เล่น ไม่คุย ไม่ยิ้ม ไม่หัวเราะ มีอยู่เพียงคนเดียวที่ยังคงทบทวนบทเรียนที่เรียนมาประจำวัน ธงยังยิ้ม หัวเราะ อย่างมีความสุข เพราะธงเข้าใจเนื้อหาที่จะสอบ และได้ทบทวนอย่างสม่ำเสมอ

เหลือเวลาอีกสองวันจะสอบแล้ว คุณพ่อ คุณแม่ของเพื่อนตัวเข้มลูก ๆ อย่างหนักจนเพื่อนของธงบางคน ถึงกับไม่สบายไปเลยก็มี

เมื่อถึงวันสอบ เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ ทำข้อสอบด้วยความเคร่งเครียด ส่วนธงเขาทำข้อสอบอย่างสบาย ๆ พอถึงเวลาพัก เพื่อนคนหนึ่งถามธงว่า “เธอทำได้หรือ เธอไม่ได้อ่านหนังสือหนักอย่างพวกเรา” ธงตอบว่า “เราทำได้ ง่ายจะตายไป ถึงเราจะไม่ได้ดูหนังสือหนักอย่างพวกเธอ แต่เราก็อ่านอย่างสม่ำเสมอ”

วันประกาศผลสอบ ทุกคนตื่นเต้นกับผลการสอบครั้งนี้

นักเรียนคิดว่า ธงจะสอบได้หรือไม่

ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง การแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน

ชื่อกิจกรรม “หนูอ้อกวาดบ้าน”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์โดยการแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน

อุปกรณ์ 1. หนังสือนิทาน เรื่อง หนูอ้อกวาดบ้าน 3 เล่ม

2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

3. กระดาษข้อความเนื้อเรื่องนิทาน

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม

1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษข้อความเนื้อเรื่องนิทานเรื่องหนูอ้อกวาดบ้านคนละ 1 บท

ยกเว้นคนแรกกับคนสุดท้ายจะได้ 2 บท

1.3 ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละคนให้ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2.2 แจกหนังสือนิทานเรื่องหนูอ้อกวาดบ้านและเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้

2.2.2 ที่บ้านของนักเรียนไม่มีไม้กวาดพิเศษอย่างไรเรื่อง นักเรียนจะทำ

อย่างไร ให้สนุกเหมือนหนูอ้อ

2.2.3 นักเรียนคิดว่าการช่วยเหลืองานบ้าน จำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.4 งานบ้านได้แก่งานอะไรบ้าง

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น

การแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน นอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้วยังเป็น

การแสดงการลูกที่ดีของคุณพ่อคุณแม่ด้วย

- 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของ
ผู้วิจัย
- 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องของการ
ประหยัดเวลา โดยการแบ่งเวลาช่วยเหลืองานบ้าน และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ
4. ขั้นประเมินผล
- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

นิทานเรื่อง หนูอ้อกวาดบ้าน

วันเสาร์ วันอาทิตย์	โรงเรียนหยุด
เด็ก ๆ พากันอยู่บ้าน	
หนูเอ๋ยหนูอ้อ	นั่งทำหน้าอ
เพราะถูกแม่ตี	
แม่ให้กวาดบ้าน	หนูอ้อเกียจคร้าน
ไม่ทำสักที	
มานั่งร้องไห้	แม่ตีตรงไหน
เจ็บไหมคนดี	
หนูอ้อแปลกใจ	เอ๊ะ...นั่นเสียงใคร
เสียงใสเพราะดี	
หนูจ๋า ...หนูอ้อ	ฉันเองยีนร่อ
หนูอยู่ที่นี้	
ฉันคือไม้กวาด	ใช้กวาด กวาด กวาด
ตรงโน้นตรงนี้	
ฉันกวาด กวาด กวาด	กวาดแล้วสะอาด
มาซิคนดี	
มาจับตัวฉัน	แล้วเราไปกัน
กวาดบ้านเสียที	
หนูอ้อกวาดบ้าน	เอ๊ะ...การทำงาน
ความจริงสนุกดี	
เลยขี่ไม้กวาด	ทำความสะอาด
ห้องโน้นห้องนี้	
ไม้เอ๋ยไม้กวาด	กวาดเศษกระดาษ
เศษผงทุกที	
กวาดไล่ถึงผง	เทลง เทลง
ถึงผงล้นปริ่ม	
ใส่ถุง ใส่ห่อ	พอเถอะ พอ พอ
เต็มแล้วคนดี	
หนูอ้อขึ้นบาน	เลยชอบทำงาน
กวาดบ้านสนุกดี	

ตั้งแต่นั้นมา	แม่ไม่เคยว่า
แม่ไม่เคยตี	
เพราะแม่บอกว่า	คนชอบทำงาน
นั่นคือคนดี	

(จากหนังสือภาพสำหรับเด็ก ชุดจรรโลงใจ แต่งโดย อุไร พ้าคุ้ม)

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง คุณค่าของสิ่งของเครื่องใช้ และการใช้เครื่องเขียนอย่างคุ้มค่า

ชื่อกิจกรรม “ตะกร้าของหาย”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งของเครื่องใช้
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้เครื่องเขียนจนหมดและเก็บรักษาอย่างดี

โดยเฉพาะดินสอ สี ยางลบ และไม้บรรทัด

อุปกรณ์ 1. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

2. ตะกร้าของหายที่บรรจุสิ่งของเช่น ดินสอ ยางลบ สี ที่ไม่มีเจ้าของ
3. ตารางสิ่งที่เคยทำหาย

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าเคยทำเครื่องใช้และเครื่องเขียนอะไรหายบ้าง
- 1.2 ผู้วิจัยนำมาเขียนตารางสิ่งที่เคยทำหาย และให้นักเรียนแต่ละคนเช็คลงในตารางว่าเคยทำของสิ่งใดหาย และให้สังเกตผลรวมของจำนวนสิ่งของที่หายทั้งหมด

1.3 ผู้วิจัยนำตะกร้าของหายที่มีของอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องเขียนของนักเรียนที่ทำหาย โดยหาเจ้าของไม่พบมาให้ให้นักเรียนดู และให้สังเกตว่าสิ่งของในตะกร้ามีอะไรบ้าง และสิ่งที่ยานั้นเจ้าของใช้อย่างคุ้มค่าหรือยัง

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

- 2.2.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร จากการเห็นสิ่งของในตะกร้า
- 2.2.2 นักเรียนคิดว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำของหาย

คือใคร เพราะเหตุใด

- 2.2.3 นักเรียนคิดอย่างไรกับสิ่งที่หายซึ่งเจ้าของยังใช้ไม่คุ้มค่า
- 2.2.4 นักเรียนร่วมกันหาแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อมิให้มีของหาย

เป็นจำนวนมาก

- 2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การใช้เครื่องเขียนจนหมดและรักษาอย่างดี นอกจากจะเป็นการประหยัดแล้วยังช่วยให้เราเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องคุณค่าของสิ่งของเครื่องใช้ และการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้โดยการใช้เครื่องเขียนอย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตารางสิ่งของที่เคยทำหาย

สิ่งของ คนที่							รวม
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
รวม							

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง การปิดน้ำเมื่อใช้เสร็จ

ชื่อกิจกรรม “ช่วยอ๊อบด้วย”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดน้ำโดยการปิดน้ำ เมื่อใช้เสร็จ

อุปกรณ์ 1. เครื่องฉายสไลด์

2. แผ่นภาพสไลด์ประกอบเรื่อง

3. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง

1 ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่า “นักเรียนเคยคิดบ้างไหมว่า ถ้าเหตุการณ์ต่อไปนี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร”

1.2 ผู้วิจัยฉายสไลด์ประกอบการเล่ากรณีตัวอย่าง เรื่อง “ช่วยอ๊อบด้วย” เพื่อให้ นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี

2.2.1 นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึอย่างไรกับเรื่องนี้

2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นอ๊อบ นักเรียนจะอย่างไร

2.2.3 ถ้าเลือกได้ นักเรียนจะอย่างไรอ๊อบหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.4 แนวทางในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการประหยัดน้ำ

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ซักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การปิดน้ำ เมื่อใช้เสร็จเป็นการช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้โดยการปิดน้ำเมื่อใช้เสร็จ และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

- 1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- 2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ช่วยอ๊อบด้วย”

สไลด์ภาพที่ 1

1. อ๊อบตื่นนอนตอนเช้าอากาศแจ่มใสดีจริง

สไลด์ภาพที่ 2

2. อ๊อบเปลี่ยนเสื้อผ้าไปเข้าห้องน้ำ

สไลด์ภาพที่ 3

3. อ๊อบแปรงฟันอยู่นาน เพราะฟันจะได้ขาวสะอาด แต่เขาก็เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะที่แปรงฟัน

สไลด์ภาพที่ 4

4. ขณะที่ล้างหน้า อ๊อบก็เปิดน้ำทิ้งไว้ตลอด และเปิดแรง ๆ หน้าจะได้สะอาด

สไลด์ภาพที่ 5

5. แปรงฟัน ล้างหน้าเสร็จ อ๊อบเปิดน้ำฝักบัว อาบน้ำชื่นใจจริง ๆ สระผมด้วยดีกว่า

สไลด์ภาพที่ 6

6. ขณะที่ฟอกสบู่และสระผม อ๊อบก็ไม่ได้ปิดน้ำ ยังคงเปิดทิ้งไว้ เพราะมือลื่น โอ้โฮฟองเต็มไปหมดเลย

สไลด์ภาพที่ 7

7. แล้วอยู่ ๆ น้ำก็หยุดไหล เกิดอะไรขึ้น
คุณแม่บอกว่าน้ำหยุดไหลหนึ่งวัน จะไหลอีกทีพรุ่งนี้ ในบ้านไม่มีน้ำเลย เพราะไม่มีใคร
รู้ล่วงหน้า อ๊อบจะอย่างไรดี
- “ช่วยอ๊อบด้วย”

ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง การปิดไฟเมื่อใช้เสร็จ

ชื่อกิจกรรม “ปิดฉันทนอย”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดไฟฟ้า โดยการปิดไฟ เมื่อใช้เสร็จ

อุปกรณ์ 1. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

2. เอกสารเพลง “ปิดฉันทนอย”

3. เครื่องบันทึกเสียง

4. เทปเพลง “ปิดฉันทนอย”

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนว่า “นักเรียนรู้จักเครื่องใช้ไฟฟ้าอะไรบ้าง”

และ “ถ้าเราใช้เครื่องไฟฟ้ามาก ๆ อะไรจะเกิดขึ้น”

1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลง “ปิดฉันทนอย” และแจกเอกสารเนื้อเพลงให้นักเรียนร้อง

ตาม 1-2 เทียว โดยให้นักเรียนร้องตามเนื้อเพลงไปด้วย

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.2.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อฟังเพลงนี้จบ

2.2.2 นักเรียนคิดว่า ใครจะผู้เดือดร้อนมากที่สุด หากเกิดเหตุการณ์

แบบในเพลง “ปิดฉันทนอย”

2.2.3 แนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อประหยัดไฟฟ้า

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.4 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การปิดไฟ เมื่อใช้เสร็จเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน เพื่อประโยชน์ของส่วนตนและส่วนรวมด้วย

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้โดยการปิดไฟเมื่อใช้เสร็จ และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

- 1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- 2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เอกสาร เพลง “ปิดฉันทนน้อย”

โธ่ ! ทำไมบนโลกใบนี้	มีแต่คนฟุ่มเฟือย
แอรอย่างฉันทนทำงานขาดใจ	ยี่สิบสี่ชั่วโมง
โน่นก็อกน้ำก็ปล่อยให้ไหล	วิทยุร้องจนคอแห้ง
ทีวีสีไม่ยอมามีส	จะได้หยุดงาน
ปิดฉันทนน้อย ไม่ใช่ก็ช่วยปิดฉันทน	เปิดไว้แล้วไปไหนกัน
ฉันทนเหนื่อยเธอได้ยื่นไหม	ช่วยปิดฉันทนน้อย อย่าใช้ฉันทนมากเกินไป
ต่อไปฉันทนไม่ไหว	จะไม่ให้ใครใช้งานอีกเลย
แะดูไฟก็เปิดทิ้งไว้	หายไปไหนกันหมด
เปิดทิ้งไว้อยู่อย่างนั้น	ไม่เคยใส่ใจ
อยากตะโกนว่าทนไม่ไหว	ใช้ ใช้ ใช้ ไม่หยุด
คงจะเห็นว่าพวกเรานั้น	ไม่มีจิตใจ

(แต่งโดยสาวตรี แก้วพัฒน์ โครงการเทพสร้างสรรค์เพื่อการอนุรักษ์ พลังงานและสิ่งแวดล้อม)

ครั้งที่ 13

ชื่อเรื่อง การดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน

ชื่อกิจกรรม “ภาพพิศวง”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ โดยการดูแลรักษา
สาธารณสมบัติของโรงเรียน

อุปกรณ์ 1. ชิ้นส่วนของภาพ 2. ถุงใส่ชิ้นส่วนของภาพ
3. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน

1.2 ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่นเกม “ภาพพิศวง” ดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยจะแจกถุงกระดาษที่บรรจุชิ้นส่วนของภาพ

1.2.2 เมื่อได้ยินสัญญาณ เริ่มให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแข่งขันกันต่อภาพให้

เร็วที่สุด กลุ่มใดเสร็จก่อน ให้ร้องว่า ไซโย พร้อมกันดัง ๆ

1.2.3 ผลการแข่งขันจะดูที่ความเร็วและความถูกต้องในการต่อภาพ

กลุ่มใดต่อภาพเสร็จก่อนและถูกต้องจะเป็นฝ่ายชนะ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย
ในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ภาพที่ต่อเสร็จคือภาพอะไร

2.1.2 นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับการกระทำในภาพ

2.1.3 นักเรียนคิดว่าการกระทำในภาพเหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด

2.1.4 ประโยชน์ของการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน

2.2 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น
การดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน เป็นพื้นฐานของการเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็น
สำคัญ ไม่เห็นด้วย ซึ่งถ้าสมาชิกในสังคมเป็นเช่นนี้ จะทำให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรือง

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้

วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้โดยการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

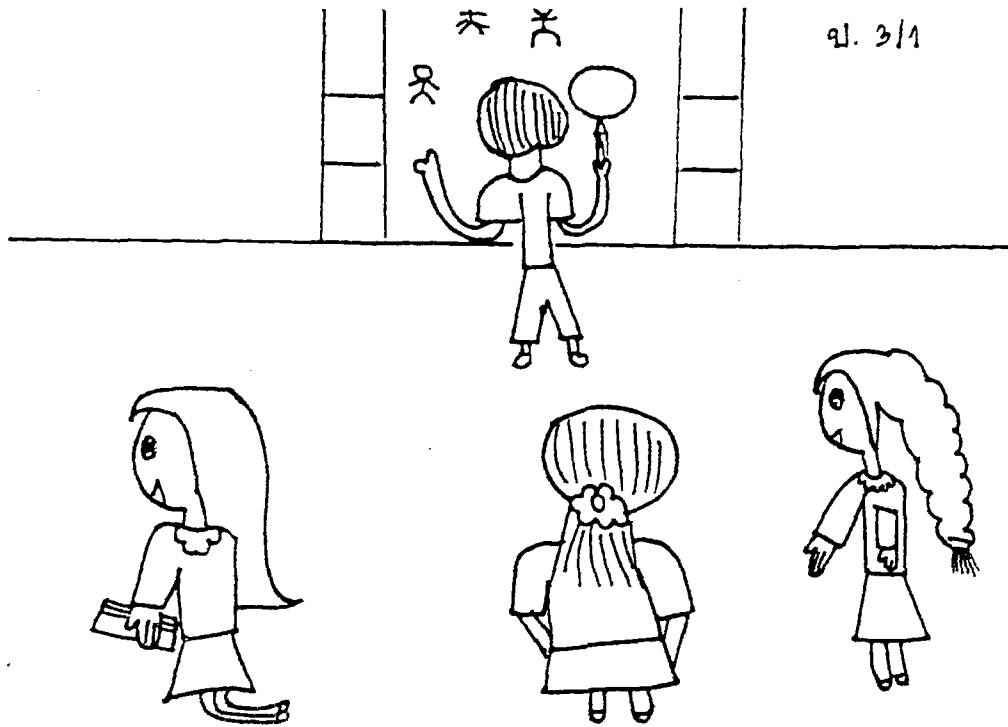
4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

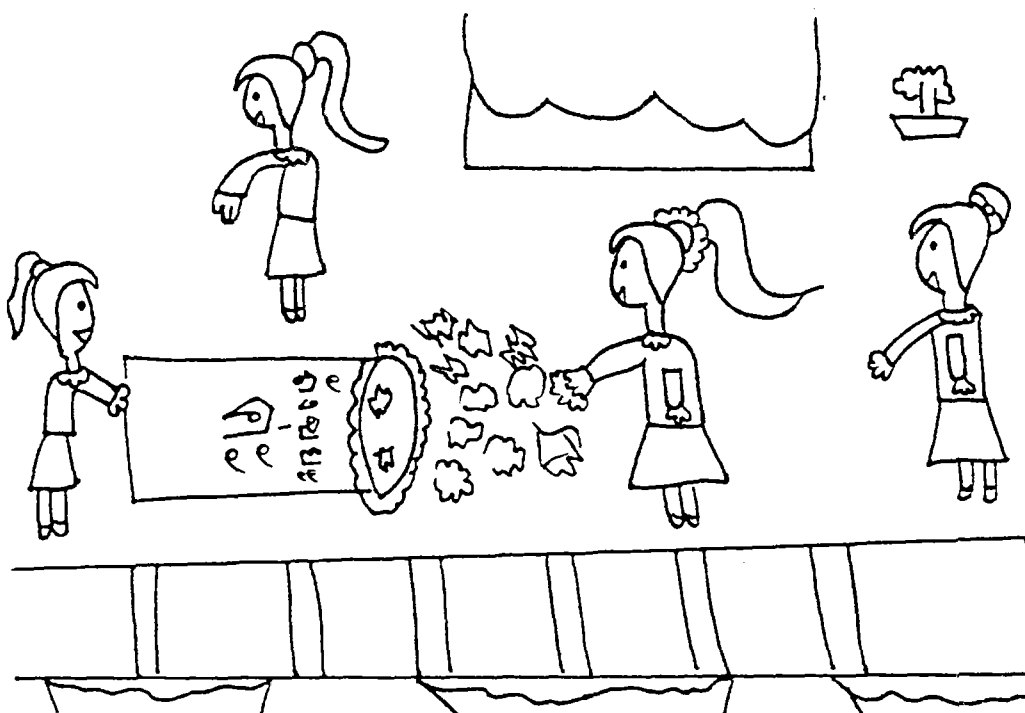
1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ภาพสำหรับการต่อ

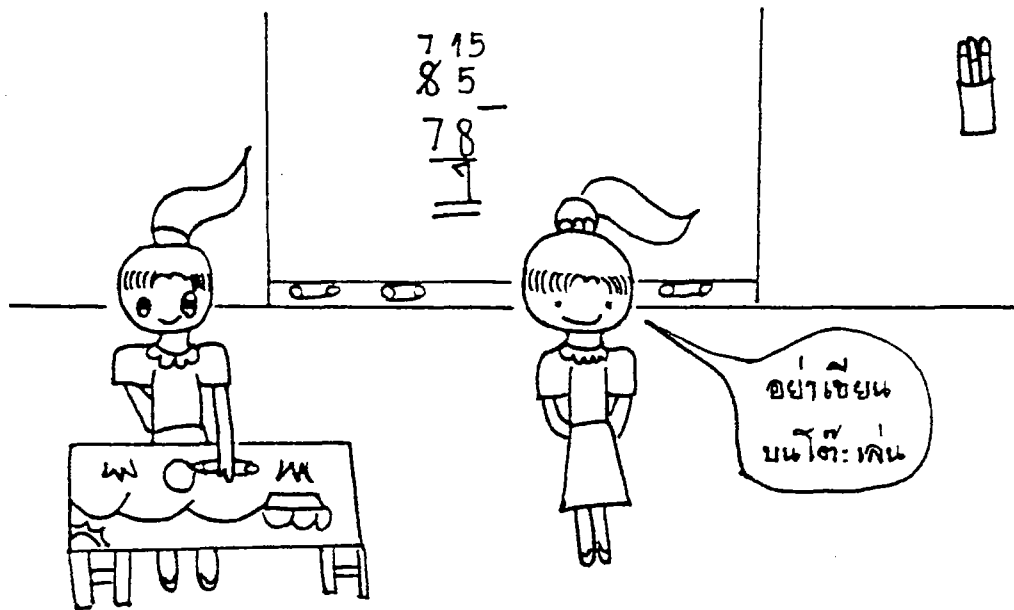
ป. 3/1

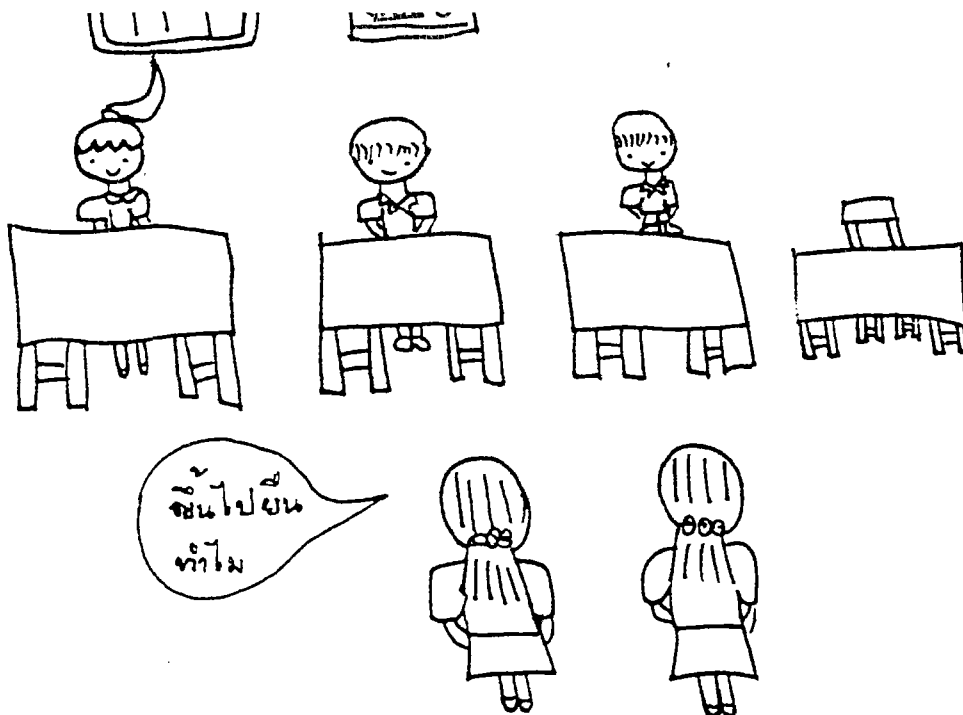
1. ภาพนักเรียนเขียนบนผนังห้องเรียน

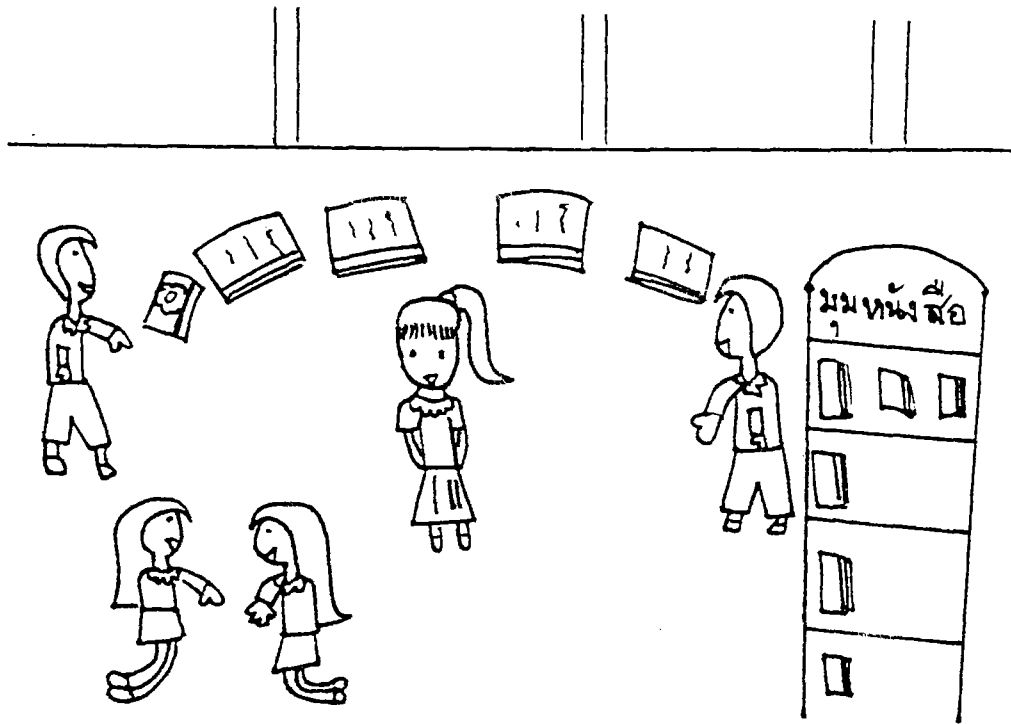
2. ภาพนักเรียนกำลังเก็บถังขยะที่ล้ม

3. ภาพนักเรียนห้ามเพื่อนมิให้ขีดเขียนบนโต๊ะ

4. ภาพนักเรียนกระโดดเต้นบนโต๊ะ

5. ภาพนักเรียนเล่นขว้างปาหนังสือกัน

ครั้งที่ 14

ชื่อเรื่อง การนำสิ่งของเหลือใช้มาซ่อมแซมดัดแปลงให้เกิดประโยชน์

ชื่อกิจกรรม “นักประดิษฐ์หัวใส”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งของเหลือใช้มาซ่อมแซมและดัดแปลง

ให้เกิดประโยชน์ จะช่วยประหยัดเงินและสิ่งของเครื่องใช้

- อุปกรณ์
1. กล่องนมเปล่า	2. ไม้ไอศกรีม	3. เศษริบบิ้น	4. กระดุม
5. เศษกระดาษ	6. เศษผ้า	7. สีส	8. กรรไกร
9. กาว	10. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม		

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

1.2 ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่น เกม “นักประดิษฐ์หัวใส” ดังนี้

1.2.1 ให้นักเรียนนำอุปกรณ์ที่แจกทั้งหมด (ไม่ให้มีเศษเหลือทิ้ง)

ไปประดิษฐ์เป็นสิ่งของขึ้นมา 1 ชิ้น โดยสิ่งของที่ประดิษฐ์นั้น ต้องใช้ประโยชน์ได้ และมีความสวยงาม กำหนดเวลา 15 นาที

1.2.2 ผลการแข่งขันจะดูที่ประโยชน์ในการใช้สอย และความสวยงาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ผลงานของกลุ่มเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2.1.2 การนำสิ่งของที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์มีผลดีอย่างไร

2.1.3 นักเรียนเคยประดิษฐ์อะไรบ้างจากวัสดุเหลือใช้

2.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถามและเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น การรู้จักนำสิ่งของเหลือใช้มาซ่อมแซม หรือดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ จะเป็นการช่วยลดปริมาณขยะและประหยัดเงินด้วย

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้โดยการนำสิ่งของเหลือใช้มาซ่อมแซมดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

- 1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- 2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 15

ชื่อเรื่อง ประโยชน์ของการประหยัด

ชื่อกิจกรรม “หมู่บ้านแสนประหยัด”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงประโยชน์ของการประหยัดและนำความรู้เรื่องการประหยัดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์ 1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “หมู่บ้านแสนประหยัด”

2. กระปุกออมสิน 4 ใบ

3. ไม้กวาด

4. ผ้าถูพื้น

5. บัตรนัดต้นไม้

6. จาน

7. แกนกระดาษทิชชู

8. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้นักเรียนอ่าน และให้นักเรียนเลือกแสดง

บทบาทตามที่กำหนด ใครจะแสดงบทใดก็ได้

1.2 ให้เวลาในการฝึกซ้อมบทเล็กน้อย

1.3 เริ่มแสดงตามบทบาทสมมติ ตามที่กำหนดให้

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7 - 8 คน

2.2 แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.1.1 หลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “หมู่บ้านแสนประหยัด” แล้ว

นักเรียนรู้สึกอย่างไร

2.2.2 นักเรียนอยากอยู่ในหมู่บ้านแสนประหยัดหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2.3 นักเรียนคิดว่าการประหยัดมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

2.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.4 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เกิดจากประโยชน์ของการประหยัด

2.5 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม เช่น ประโยชน์ที่เกิดจากการประหยัดมีคุณค่าทั้งส่วนตนและส่วนรวม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันและการสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัด และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

“หมู่บ้านแสนประหยัด”

- เย็นวันหนึ่งในบ้านของสาธุ ขณะที่สาธุนั่งฉีกกระดาษเล่น
- แม่ : สาธุ ใครเปิดน้ำทิ้งไว้จนไหลนองไปเต็มห้องน้ำไปหมด
- สาธุ : หนูเองค่ะแม่ ลืมปิด น้ำไหลนิดหน่อยไม่เป็นไรหรอกค่ะ คุณพ่อมีเงินตั้งเยอะแยะ
- แม่ : อ้าวแล้วนี่ ลูกเอากระดาษมาฉีกเล่นทำไมจ๊ะ
- สาธุ : คุณแม่ขา หนูเอามาวาดรูปเล่นค่ะ เดี่ยวถ้าสมมุติหมดคุณพ่อก็ซื้อให้หนูใหม่ คุณแม่ชอบป่นหนูเรื่อยเลย
- แม่ : สักวันหนึ่ง ถ้าหนูไม่มี แล้วคุณพ่อกับแม่หาให้หนูไม่ได้หนูจะรู้สึก
คืนวันนั้นสาธุนอนหลับ ด้วยความหงุดหงิดใจ ที่โดนคุณแม่ดุ แล้วขณะที่เขานอนอยู่ก็มีเสียงเรียกดังขึ้น
- นางฟ้า : สาธุ สาธุ ตื่นเถอะไปเที่ยวกันดีกว่า
- สาธุ : ไปเที่ยวที่ไหนคะ แล้วคุณเป็นใคร
- นางฟ้า : ฉันเป็นนางฟ้า ฉันจะพาเดินไปเที่ยวหมู่บ้านแสนประหยัด
- สาธุ : หมู่บ้านแสนประหยัดเหรอ หนูอยากรู้จ๊ะว่าเป็นอย่างไร
- นางฟ้า : อยากรู้ก็รีบมากับฉันจ๊ะ
- แล้วสาธุก็เดินไปกับนางฟ้า จนมาถึงหมู่บ้านแสนประหยัด พวกเขาเดินผ่านบ้าน
- หลังที่ 1 มีเด็ก 4 คน กำลังนำเงินหยอดกระปุกออมสิน
- สาธุ : พวกเธอกำลังทำอะไรกันอยู่จ๊ะ
- เด็กคนที่1: เรานำเงินที่เหลือมาใส่กระปุกออมสินจ๊ะ
- สาธุ : ทำไมต้องใส่ด้วยล่ะ
- เด็กคนที่2: เราต้องรู้จักแบ่งเงินที่ได้มาใช้ให้เหมาะสมและให้เกิดประโยชน์
- เด็กคนที่3: ถ้าเราไม่รู้จักเก็บเงิน สักวันเงินก็จะหมดไป
- เด็กคนที่4: เงินที่เราเก็บไว้ มันก็อาจจะช่วยเราได้เมื่อถึงคราวจำเป็น
- สาธุ : คุณพ่อ คุณแม่ของพวกเธอยากจนหรือ
- เด็กคนที่1: ไม่ใช่จ๊ะ คุณพ่อ คุณแม่ของเรามีเงินให้เราทุกวัน แต่ทำไมเราต้องใช้เงินให้หมด
ทุกวันด้วยล่ะ
- สาธุ : จริงซิคะ ทำไมต้องใช้เงินให้หมดด้วย
- นางฟ้า : สาธุไปต่อดีกว่า
- สาธุและนางฟ้าเดินต่อไป เขาผ่านบ้านหลังที่ 2 เห็นเด็ก 4 คน กำลังกวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้
- สาธุ : สวัสดิ์จ๊ะ พวกเธอกำลังทำอะไรกันอยู่จ๊ะ

เด็กคนที่ 1 : ฉันกำลังกวาดบ้าน

เด็กคนที่ 2: ฉันกำลังถูบ้าน

เด็กคนที่ 3: ฉันกำลังล้างจาน

เด็กคนที่4: ฉันกำลังรดน้ำต้นไม้

สาธุ : ทำไมต้องทำด้วยล่ะ บ้านเธอไม่มีคนรับใช้หรือ

เด็กคนที่1: มีจ๊ะ แต่เราคิดว่างานพวกนี้เราทำได้ ไม่ยากอะไร

เด็กคนที่2: แล้วก็เป็นการช่วยเหลือคุณพ่อ คุณแม่ด้วย

เด็กคนที่3: บ้านของเราก็จะสะอาด

เด็กคนที่4: โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ เราก็จะทำไมต้องอาศัยใคร

สาธุ : ฉันไม่เคยคิดอย่างนี้มาก่อนเลย

สาธุ และนางฟ้าเดินต่อไป เขามาถึงบ้านหลังที่ 3 เห็นเด็ก 4 คน กำลังนั่งทำประดิษฐ์
ของเล่นจากเศษวัสดุ

สาธุ : จ๊ะเอ๋ พวกเราเล่นอะไรกันอยู่จ๊ะ

เด็กคนที่1: เรากำลังจะทำตุ๊กตาจากแกนกระดาษทิชชู

เด็กคนที่2: ฉันจะทำเป็นตัวกระต่าย

เด็กคนที่3: ฉันจะทำเป็นหน้าสิงโต

เด็กคนที่4: ฉันจะทำเป็นหมีพู

สาธุ : ทำไมเธอไม่ให้คุณพ่อคุณแม่ซื้อตุ๊กตาน่ารัก ๆ ให้พวกเธอเล่นล่ะ

เด็กคนที่1: พวกเราอยากทำเองมากกว่า

เด็กคนที่2: ตอนที่ทำนะมันสนุกน่าดูเลยนะ

เด็กคนที่3: ตุ๊กตาที่ฉันทำเอง ฉันรักมันมากที่สุดเลย เพราะมันเป็นฝีมือของฉัน แล้วตุ๊กตาแบบนี้มันก็มีตัวเดียวในโลกไม่เหมือนใครเลย

เด็กคนที่4: พวกเราช่วยคุณพ่อคุณแม่ประหยัดเงินด้วย นี่มันยุคไอเอ็มเอฟ ก็ต้องช่วยกันหน่อย

สาธุ : พวกเธอพูดถูก ฉันไปก่อนล่ะ

นางฟ้า : อยากกลับหรือยังล่ะจ๊ะ สาธุ

สาธุ : อยากกลับแล้วละ ขอขอบคุณคุณนางฟ้ามากนะคะ ที่พาหนูมาเที่ยวที่หมู่บ้านแสน
ประหยัดแห่งนี้ มันทำให้หนูคิดได้ว่า หนูควรจะทำอย่างไรต่อไป

บทบาทของสาธุ

สมมติว่าฉันชื่อ สาธุ ฉันเป็นเด็กที่มีนิสัยฟุ่มเฟือยชอบเปิดน้ำไฟทิ้งไว้ อยากซื้ออะไรก็ซื้อ อยากจะทำอะไรก็ทำ โดยไม่คำนึงถึงการประหยัด เพราะคุณพ่อของฉันใจดีมาก ซื้อของให้ทุกอย่างที่ฉันอยากได้ แต่คุณแม่มักจะชอบบ่นฉันอยู่เสมอ เรื่องของความฟุ่มเฟือยของฉัน ทุกครั้งที่โดนดุ ฉันมักจะหน้าอ และหงุดหงิด

บทบาทของแม่

สมมติว่าฉันเป็นแม่ ฉันรักสาธุ แต่ก็มักจะบ่นสาธุทุกครั้งที่เขาเปิดน้ำทิ้งไว้ หรือฉีกกระดาษจนเกลือนเต็มบ้านไปหมด ฉันอยากให้สาธุเป็นคนที่ประหยัด ไม่มีนิสัยฟุ่มเฟือย

บทบาทของนางฟ้า

สมมติว่าฉันเป็นนางฟ้าผู้ใจดี ฉันอยากให้สาธุเป็นเด็กดี เลิกนิสัยฟุ่มเฟือย ฉันจึงมาชวนสาธุไปที่หมู่บ้านแสนประหยัด เพื่อที่เขาจะได้เห็นตัวอย่างของเด็กที่มีความประหยัด

บทบาทของเด็ก 4 คน ในบ้านหลังที่ 1

สมมติว่าฉันเป็นเด็กในบ้านหลังที่ 1 ฉันชอบเก็บออมเงิน โดยนำเงินที่เหลือใช้มาหยอดกระปุกออมสินเกือบทุกวัน เพื่อจะได้ไว้ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น

บทบาทของเด็ก 4 คน ในบ้านหลังที่ 2

สมมติว่าฉันเป็นเด็กในบ้านหลังที่ 2 ฉันชอบช่วยเหลืองานบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ เพราะฉันคิดว่าเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของคุณพ่อ คุณแม่

บทบาทของเด็ก 4 คน ในบ้านหลังที่ 3

สมมติว่า ฉันเป็นเด็กในบ้านหลังที่ 3 ฉันชอบประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุเหลือใช้ เพราะมันทำให้ฉันเกิดความรู้สึกภูมิใจในฝีมือของตนเอง และยังช่วยคุณพ่อคุณแม่ประหยัดเงินด้วย

ครั้งที่ 16

ชื่อเรื่อง บัณฑิตนิเทศ

ชื่อกิจกรรม “ตุ๊กตาตัวแทน”

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและ

สรุปผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์ 1. กระดาษตัดเป็นรูปตุ๊กตา

2. กล้องกระดาษ

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน

2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม และช่วยกัน

สรุปผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. ผู้วิจัยแจกตุ๊กตากระดาษให้กับนักเรียนทุกคน โดยชี้แจงว่าสมมติตุ๊กตาตัวนี้คือตัวนักเรียน ให้ทุกคนเขียนชื่อและความตั้งใจของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในเรื่องของการประหยัดลงบนตุ๊กตากระดาษ แล้วให้ทุกคนนำตุ๊กตากระดาษกลับบ้านไปไว้ที่ไหนก็ได้ที่นักเรียนจะเห็นทุกวัน และผู้วิจัยสรุปกิจกรรมอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกต จากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

2. สังเกตการร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ค

1. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประหยัด
2. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง
3. ตารางแสดงคะแนนการประหยัดรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. กราฟแสดงคะแนนการประหยัดรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นรายบุคคล

ตาราง 4 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประหยัด

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.11	18	3.97
2	1.81	19	3.33
3	3.77	20	4.48
4	3.04	21	2.00
5	5.23	22	3.50
6	2.68	23	2.21
7	3.68	24	3.04
8	2.07	25	3.10
9	2.61	26	5.35
10	3.38	27	2.44
11	2.06	28	3.50
12	1.82	29	1.95
13	3.33	30	3.33
14	6.74	31	3.10
15	3.33	32	3.64
16	2.75	33	3.32
17	4.09	34	2.42

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ ตั้งแต่ 1.81 - 6.74

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .82

ตาราง 5 แสดงคะแนนการประหยัดของนักเรียนลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	คะแนนการประหยัด		ผลต่างของ คะแนนการ ประหยัด	อันดับที่ของ ความแตกต่าง	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	45	61	16	4.5	+4.5	-
2	12	66	54	15	+15	-
3	30	53	23	7	+7	-
4	43	61	18	6	+6	-
5	28	40	12	3	+3	-
6	52	59	7	2	+2	-
7	12	53	41	13	+13	-
8	16	48	32	11	+11	-
9	36	64	28	10	+10	-
10	25	41	16	4.5	+4.5	-
11	39	42	3	1	+1	-
12	23	63	40	12	+12	-
13	31	55	24	8.5	+8.5	-
14	19	61	42	14	+14	-
15	32	56	24	8.5	+8.5	-

$$\Sigma R+ = 120$$

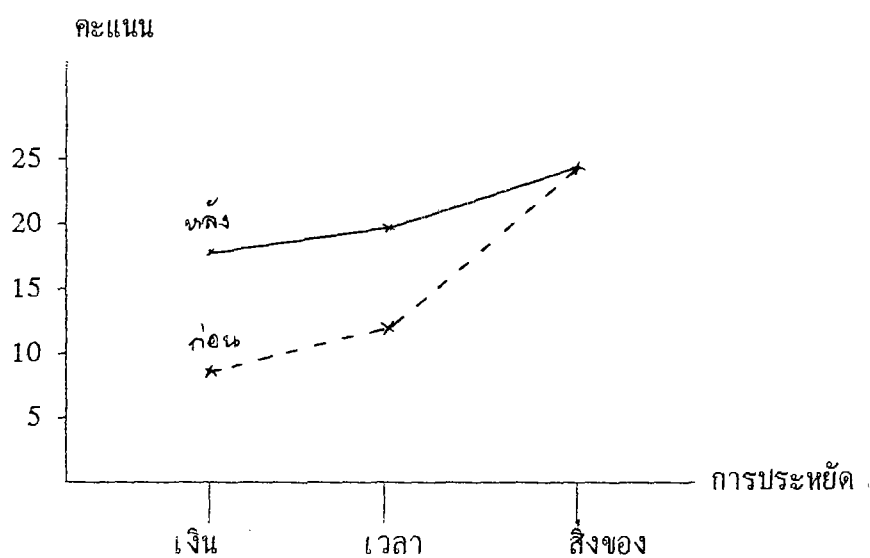
$$T = 0 **$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

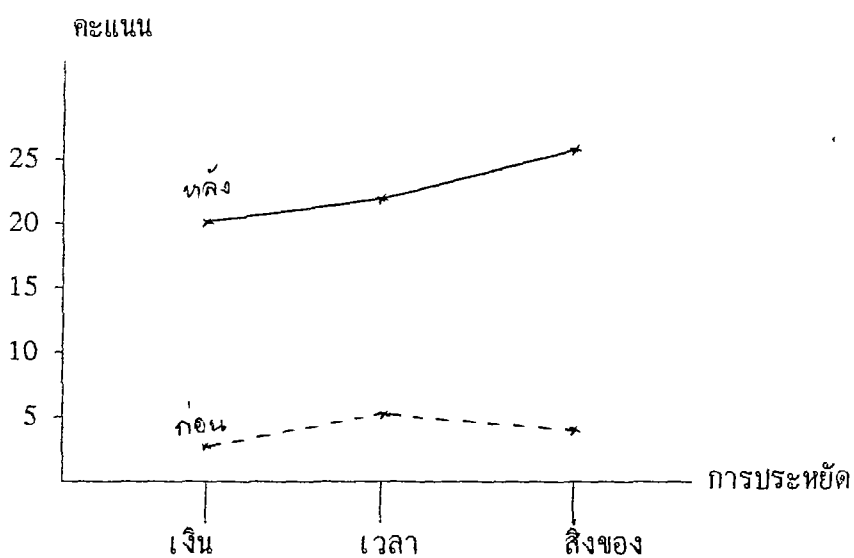
ตาราง 6 แสดงคะแนนการประหยัดรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการ
เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	คะแนนการประหยัด							
	ด้านการเงิน		ด้านเวลา		ด้านสิ่งของเครื่องใช้		รวม	
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง
1	9	18	12	19	24	24	45	61
2	3	20	5	21	4	25	12	66
3	5	15	10	16	15	22	30	53
4	13	19	14	19	16	23	43	61
5	4	11	8	11	16	18	28	40
6	12	16	18	19	22	24	52	59
7	4	13	3	18	5	22	12	53
8	6	11	7	16	3	21	16	48
9	1	19	11	22	24	23	36	64
10	7	6	8	14	10	21	25	41
11	11	8	11	15	17	19	39	42
12	5	19	6	22	12	22	23	63
13	5	16	12	18	14	21	31	55
14	3	18	8	18	8	25	19	61
15	7	16	12	19	13	21	32	56

คนที่ 1

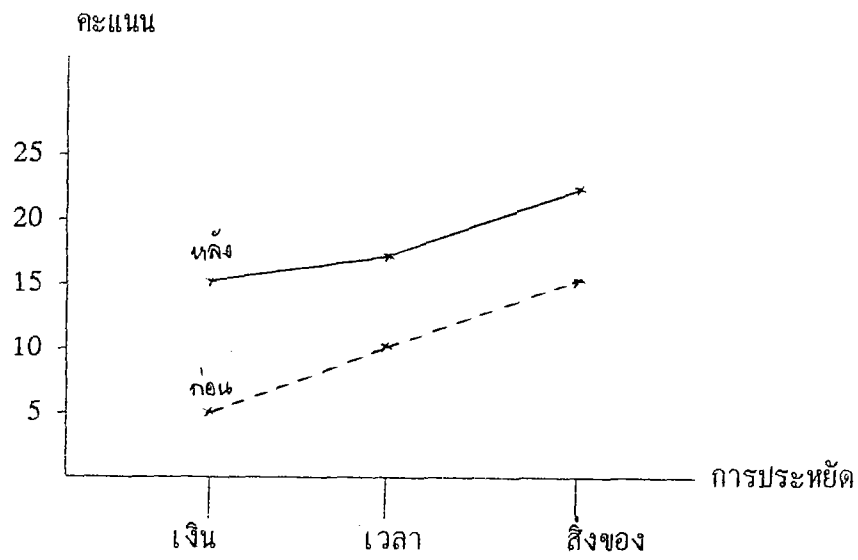
คนที่ 2

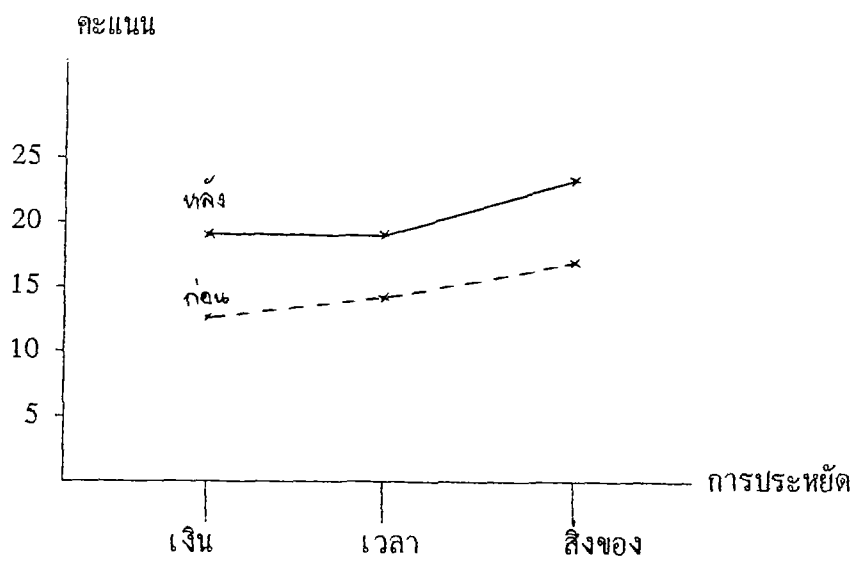
ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงคะแนนการประหยัดรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นรายบุคคล

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 3

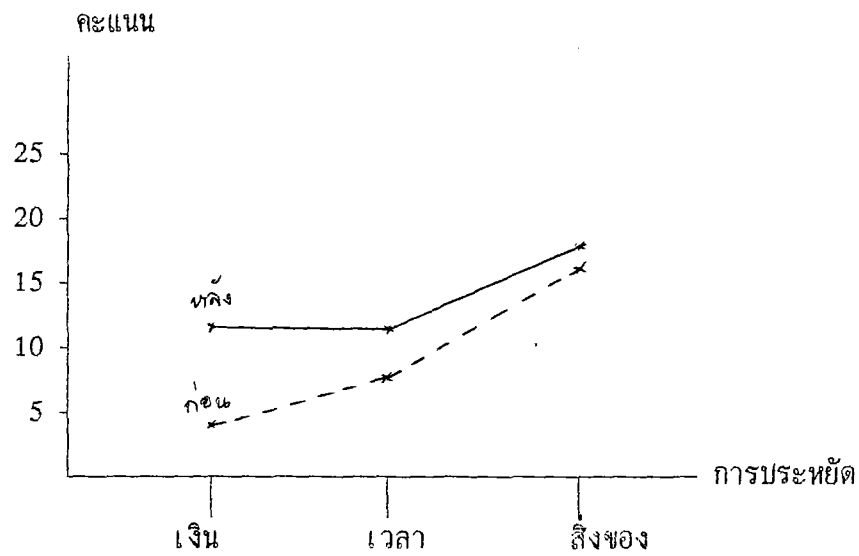

คนที่ 4

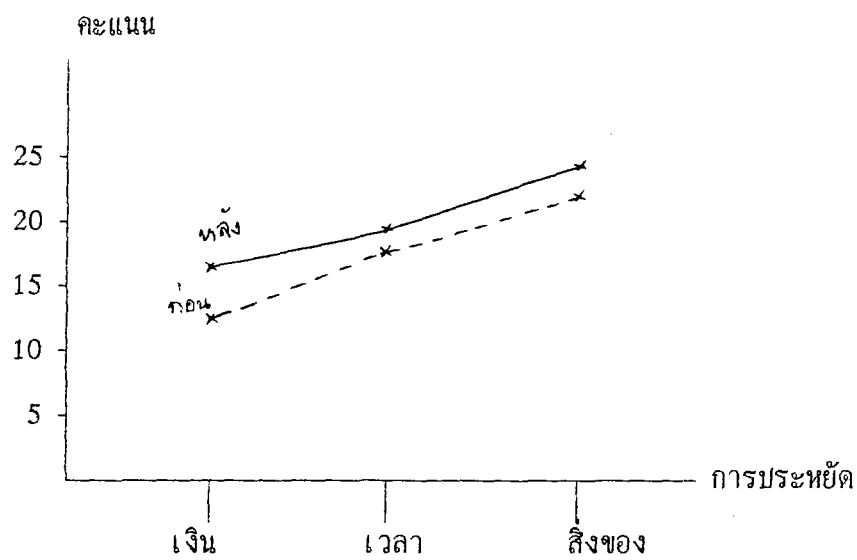

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 5

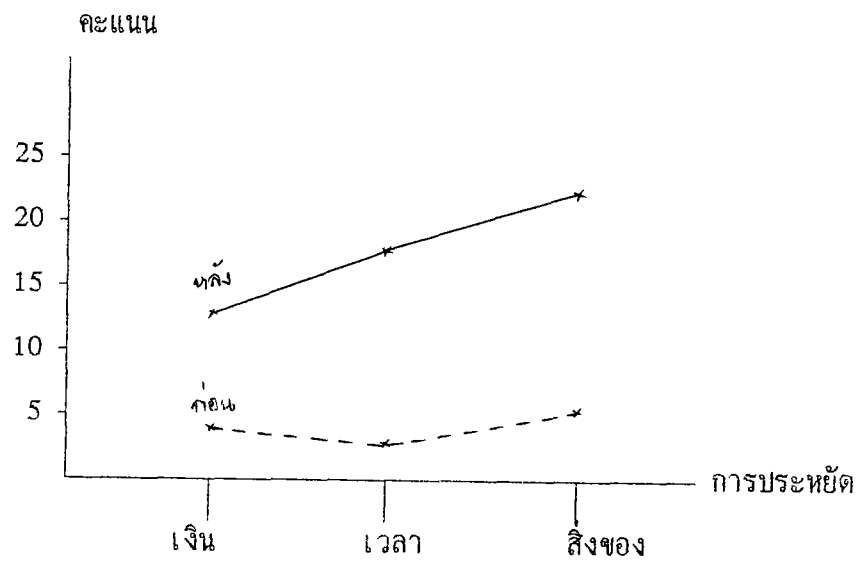

คนที่ 6

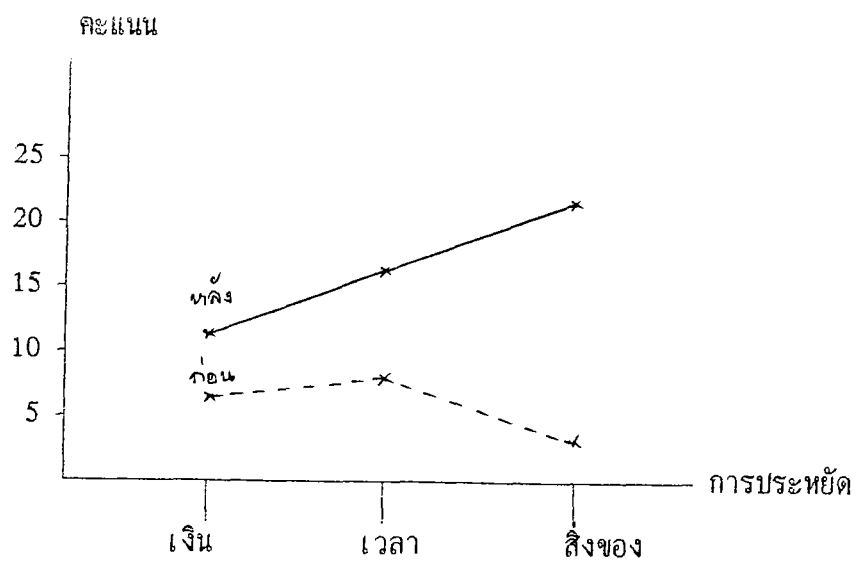

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 7

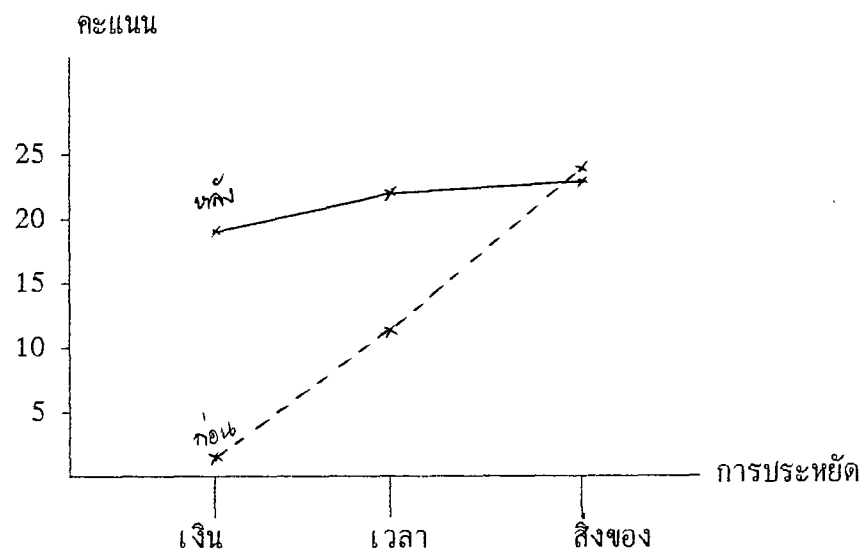

คนที่ 8

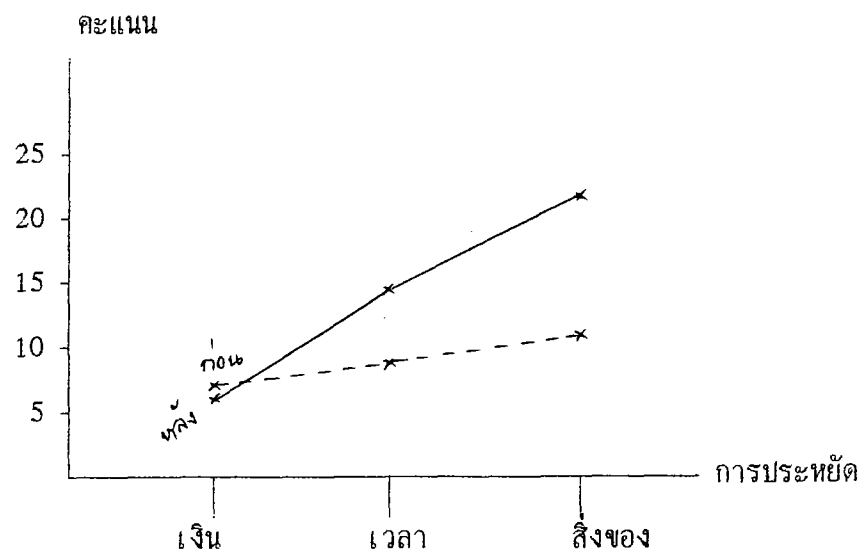

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 9

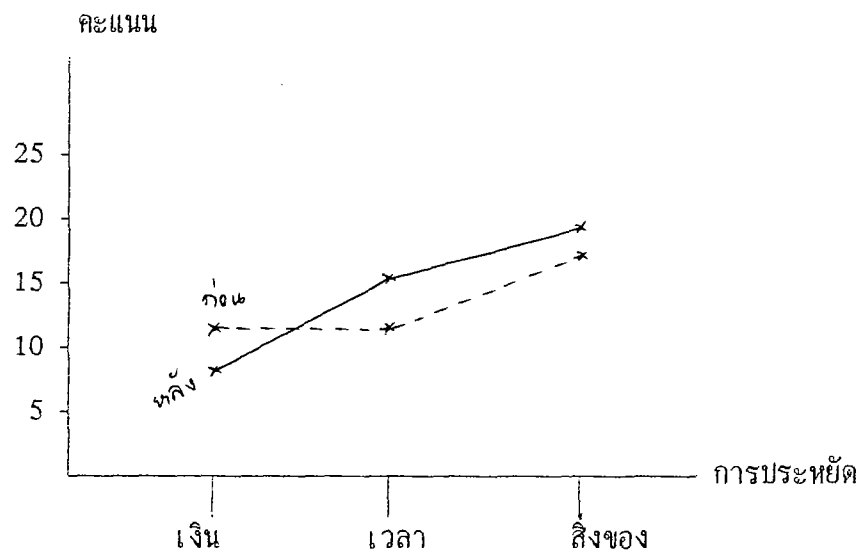

คนที่ 10

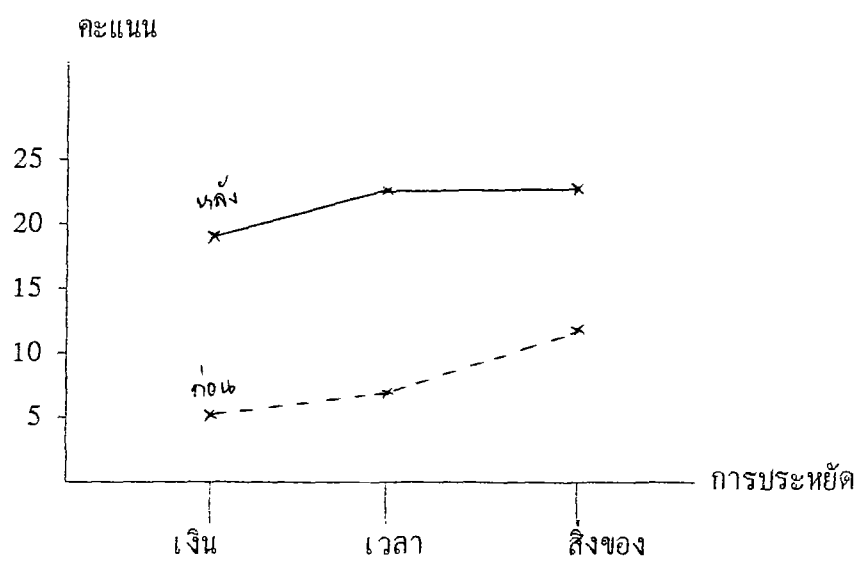

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 11

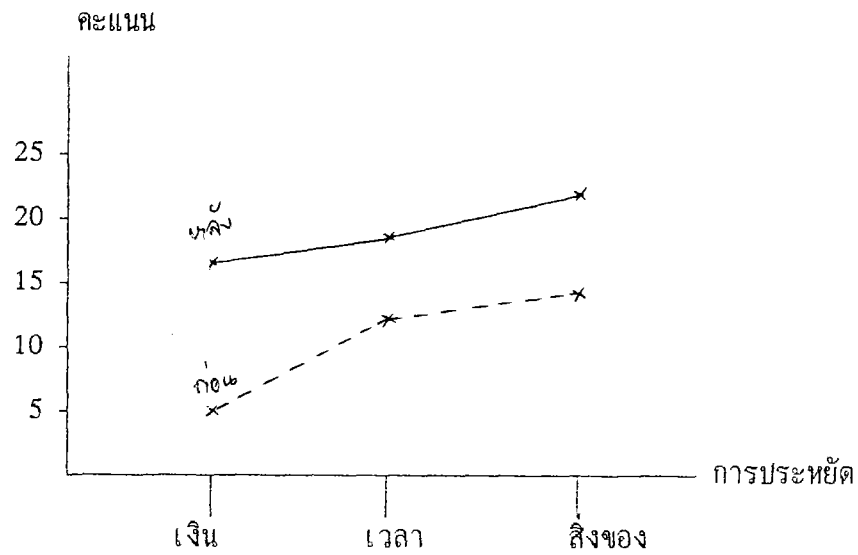

คนที่ 12

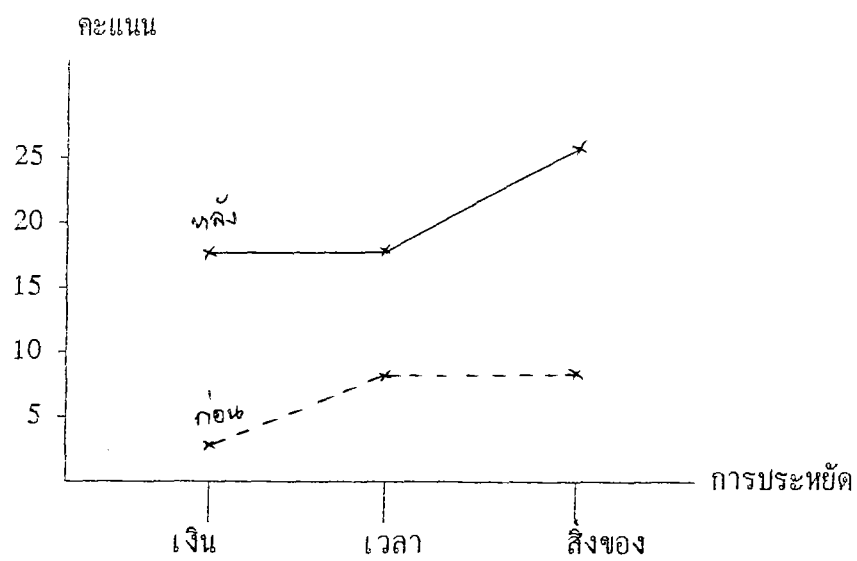

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 13

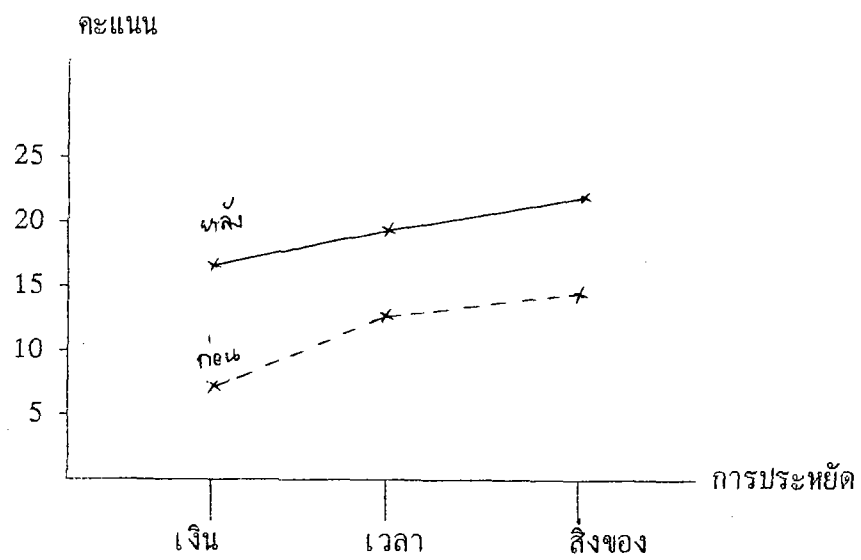

คนที่ 14

ภาพประกอบ 1 (ต่อ)

คนที่ 15

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

บทคัดย่อ
ของ
เรณูรัชต์ ประสิทธิเกิด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2541 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มี
พฤติกรรมการประหยัดอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 15 คน และได้รับการพัฒนาการประหยัดโดย
ใช้กิจกรรมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการประหยัด สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched-Pairs
Signed-Ranks Test)

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรม
กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF GROUP WORK ON SAVING BEHAVIOR OF PRATHOM SUKSA III
STUDENT OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY PRASARNMIT
DEMONSTRATION SCHOOL (ELEMENTARY)

AN ABSTRACT
BY
RENURAT PRASITTIKATE

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 1999

The purpose of this experimental research was to study the effect of group work on saving behavior of Prathom Suksa III Student of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary) in the academic year 1998. The subjects of fifteen students were randomly selected from third grade students whose saving behaviors were low. The subjects were then exposed to the group work program. The research instrument was the saving behavior questionnaire. The data analyzed by the Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test.

The research result indicated that the saving behaviors of the students exposed to the group work program significantly increased at .01 level.